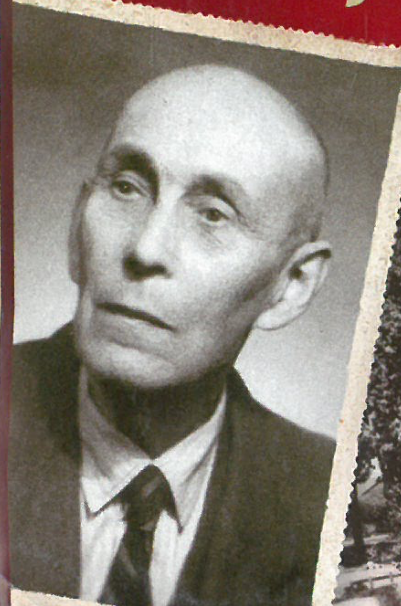

SZEREDA. ORIGO

Havonta megjelenő ingyenes programmagazin

Helytörténeti évfordulók 2012

Csíki Lapok – Csíkszereda, 1889–1944.

Csíki Hírlap – Csíkszereda, 1912–1916.

Csíki Néplap – Csíkszereda, 1931–1944.

Endes Miklós: Csík-, Gyergyó-, Kászon-székek (Csík megye) földjének és népének története 1918-ig. Budapest, 1994.

Erdélyi Magyar Évkönyv 1918–1929. I. évf. /szerk. Dr. Sulyok István és Dr. Fritz László – Juventus Kiadás, Kolozsvár, 1930.

Erdélyi Monográfia /szerk. Várady Aladár és Berey Géza. – Gloria, Satu Mare, 1934.

Ferencz Béla: Csík vármegye monográfiája a legrégebb időktől napjainkig – Csíkszereda, 1935.

<http://csiksomlyo.uw.hu/>

Jakubinyi György, dr.: A szentek nyomába Erdélyben – Kolozsvár: Verbum, 2009. – Harmadik kiadás

Magyar Életrajzi Lexikon. Elektronikus dok. (PC CD-ROM) Arcanum, Budapest, 2001.

Magyar Katolikus Lexikon – Szent István Társulat, Budapest

Magyar Színházművészeti Lexikon / Főszerk. Székely György – Budapest: Akadémiai Könyvkiadó, 1994.

Magyarország és a Külföld – Budapest, 1900. ápr. 20. 4. sz.

Miklós József: Csíki Lexikon. Csíkszereda, 2004.

Nagy András, dr.: Lót visszanéz – Csíkszereda: Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2001.

Nagy András, dr.: Városkép és ami hozzá tartozik – Csíkszereda: Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2006.

P. Boros Fortunát: Csíksomlyó, a kegyhely. Csíkszereda, 1994.

Romániai magyar irodalmi lexikon – Kriterion Könyvkiadó, Bukarest – Kolozsvár. – 1981–2010. – 1-5/2. kötet

Székely seregszemle: Lustrum/ szerk. Rugonfalvi Kiss István – Debrecen: Lehotai Pál Könyvnyomdája, 1940.

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. 1-14. köt. Bp. 1891–1914.

Tivai Nagy Imre: Emlékezés régi csíkiakról – Csíkszereda: Csíkszereda Kiadóhivatal, 2009.

Új magyar irodalmi lexikon. 1-3. Köt. Bp. 1994.

Vofkori György: Csíkszereda és Csíksomlyó képes története. Békéscsaba, 2007.

Kedves Olvasó!

A jövőt csak az érdemli, aki a múltját meg tudja becsülni – tartja a népi mondás. Mind a múlt megbecsülése, mind a jövő megélése érdekében fontos lépés helytörténeti nevezetességeink megismerése.

A szereda.Origó programmagazin 2011-ben új tematikus különszámmal jelentkezett Helytörténeti évfordulók címen. A kiadvány a havonta megjelenő magazin azonos című rovatának bővített címjegyzéke, és szócikkei mellett felhívással is fordult az érdeklődők felé, segítségüket kérve egy minél átfogóbb, részletesebb adattár összegyűjtésében a neves csíki személyekről, eseményekről. Ezúton is köszönjük mindazoknak, akik ismeretüket megosztva segítették munkánkat, eligazításukkal, fotóanyagokkal bővítették helytörténeti ismerettárunkat. Számítva további együttműködésükre, a témával kapcsolatos ismereteiket szíveskedjenek a rovat és különszám szerkesztőjének a daczokatalin@gmail.com elektronikus postacímre elküldeni, vagy a 0723-572097-es telefonszámon bemondani.

Jelen kiadványunk a 2012-es neves, helytörténeti évfordulók összefoglalóját tartalmazza. A címjegyzékből válogatva hónapokhoz kötött évfordulókat bontottunk ki, és külön fejezetbe soroltuk az események szócikkeit. A Helytörténeti évfordulók 2012-es különszámában, akárcsak a havi kiadványunkban megjelenő szócikkek válogatása során olyan neves személyek, események ismertetését szorgalmaztuk, amelyek a rovat fennállása óta, 2006-tól még nem kerültek bemutatásra a szereda.Origó programmagazinban.

A több mint nyolcvan szócikket és évfordulók címjegyzékét tartalmazó kiadvány 3000 példányban jelenik meg, és ingyenesen igényelhető a Városháza 139-es irodájában, a szereda.Origó szerkesztőségében.

A különszám megjelenését a Csíkszereda Kiadóhivatal azon szándéka is indokolta, hogy átfogó adatbázis és kiadvány jöjjön létre a helyi jelentőségű neves személyekről, eseményekről.

Bízva abban, hogy új ismeretekkel gazdagodva olvasóink ebben az évben is érdeklődéssel fogadják a 2012-es Helytörténeti évfordulók különszámunkat.

Mihály Réka

TARTALOM

Hónaphoz, naphoz nem köthető 2012-es évfordulók / 4

Neves események 2012-es évfordulói / 8

Januári helytörténeti évfordulók / 16

Februári helytörténeti évfordulók / 18

Márciusi helytörténeti évfordulók / 20

Áprilisi helytörténeti évfordulók / 22

Májusi helytörténeti évfordulók / 24

Júniusi helytörténeti évfordulók / 26

Júliusi helytörténeti évfordulók / 28

Augusztusi helytörténeti évfordulók / 30

Szeptemberi helytörténeti évfordulók / 32

Októberi helytörténeti évfordulók / 34

Novemberi helytörténeti évfordulók / 36

Decemberi helytörténeti évfordulók / 38

szereda.Origó

Havonta megjelenő ingyenes programmagazin. Jelen lapszám a kiadvány 2012-es helytörténeti évfordulókat tartalmazó különszáma, amely magyar nyelven jelenik meg, 3000 példányban.

Kiadja: a Csíkszereda Kiadóhivatal,
Csíkszereda Polgármesteri Hivatalának kiadója.

530110 Csíkszereda, Vár tér 1. sz.
Tel.: +40 266 315 120 / 134, fax: + 40 266 371 464

E-mail: origo@szereda.ro

A kiadásért felelős: Antal Attila alpolgármester

Felelős szerkesztő: Mihály Réka

Összeállította: Daczó Katalin, daczokatalin@gmail.com

Korrektúra: Prigye Kinga

Lapterv, nyomdai előkészítés és nyomda:

Gutenberg Grafikai Műhely és Nyomda

www.gutenberg-art.ro

HÓNAPHOZ, NAPHOZ NEM KÖTHETŐ 2012-ES ÉVFORDULÓK

Háromszáznegyvenöt éve, 1667-ben született gróf zabolai **Mikes Mihály** főispán, a székelyek generálisa.

Háromszázhuszonöt éve, 1687-ben született Kézdíszentkereszten **Bögözi Ferenc László** OFM tartományfőnök. Csíksomlyón is tevékenykedett.

Háromszáz éve, 1712-ben hunyt el Csíkrákoson **Cserai Zsuzsanna**, a levélíró zágoni Mikes Kelemen „nem gyűrűs” mátkája.

Kétszáznyolcvan éve, 1732-ben hunyt el **Andrási Miklós** kászonalitzi plébános, akinek múmiáját a kászonalitzi nagytemplom kriptájában őrizték.

Kétszázhatvenöt éve, 1737-ben született Csíkszentléleken **Bocskor Ferenc Ádám** OFM házfőnök.

Kétszázhatvanöt éve, 1747-ben született Madéfalván **Szentes Antal Regináld** drámaíró, ferences szerzetes, a csíksomlyói gimnázium tanára, majd a székelyudvarhelyi rendház főnöke.

Kétszázötvenöt éve, 1757-ben született Kászonyjakabfalván **Andrási Rafael Péter** OFM csíksomlyói házfőnök, tartományfőnök.

Kétszáztizzenöt éve, 1797-ben született Gyergyószentmiklóson **Fodor István** honvédegyes. Szépvízen hunyt el.

Százhatven éve, 1842-ben született Gyergyószentmiklóson **Lázár Menyhért** ügyvéd, országgyűlési képviselő. Csíksomlyón is tanult.

Százötven éve, 1862-ben született Göröcsfalván **Bálinth János** hitszónok, a Bukaresti Magyar Újság alapítója.

Száznegyven éve, 1872-ben született Csíkszeredában **Becsky Jenőné Homoki Róza** színésznő.

Százharmincöt éve, 1877-ben született Karcfalván **Szabó Lajos Brunó** ferences áldozópap.

HÁROMSZÁZNEGYESZET ÉVE SZÜLETETT MIKES MIHÁLY

Háromszáznegyvenöt éve, 1667-ben született gróf zabolai Mikes Mihály főispán, a székelyek generálisa. 1691-től Háromszék főkapitánya volt. Császárpártiságáért I. Lipóttól előbb bárói, majd grófi rangot kapott. 1699-ben ő hozta Bécsből Erdélybe a katolikusok javára szóló Mikes-féle oklevelet. 1703-ban Rákóczi seregéhez csatlakozott. A Selmecbányai és a nagyszombati béketárgyaláson az erdélyi rendek vezetője, majd az Erdélyből a román fejedelemségekbe szorult kuruc bujdosók parancsnoka, 1713-ban erdélyi főkormányzó tanácsos volt. 1721-ben hunyt el.

Százharminc éve, 1882-ben született **Dárdán Löffler Marcell** gyógyszerész, a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület XXIV., Székelyföldi Kerületének elnökhelyettese. 1918-tól Csíkszeredában dolgozott.

Százhuszonöt éve, 1887-ben született Illyefalván **Kassay Kelemen** Ferenc-rendi házfőnök és plébános. Tanítói oklevelet Csíksomlyón szerzett.

Százhusz éve, 1892-ben hunyt el **Mika Károly** királyi mérnök, földbirtokos, Csíkszék mérnöke.

Száztizzenöt éve, 1897-ben született Csíkszeredában **Grünwald Ede** orvos.

Száztiz éve, 1902-ben született **Sarkadi Elek** zenetanár, karmester. Ő tette ismertté Kodály és Bartók munkásságát Csíkszeredában.

Száztiz éve, 1902-ben született **Kováts Pál** csíkszeredai református lelképásztor.

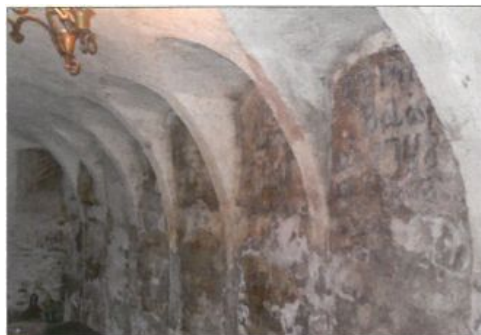
Százöt éve, 1907-ben hunyt el Csíksomlyón **Glósz Miksa** író, könyvtáros, a csíkszeredai főgimnázium latin és görög nyelv tanára.

Százöt éve, 1907-ben született Csíkrákoson **Fodor Albert** amatőr képzőművész, festő.

Száz éve, 1912-ben született Csíkszeredában **Szentmiklósi Ferenc** főgimnáziumi tanár, tankönyvíró, rövid ideig Csík vármegye parlamenti képviselője.

Harmincöt éve, 1977-ben hunyt el Szatmárnémetiben **Szopos Kálmán** festőművész, grafikus. Csíkszeredában született.

Huszonöt éve, 1987-ben hunyt el **Buzás Gerő** plébános, író. Középiskolai tanulmányait a csíkszeredai főgimnáziumban végezte.

Mikes Mihály a csíksomlyói kegytemplom kriptájában nyugszik. (Daczó Katalin felvétele)

A csákrákosi Cserei-kúria
(Orbán Balázs: A Székelyföld leírása. – Sepsiszentgyörgy, 1991.)

KÉTSZÁZÖTVENÖT ÉVE SZÜLETETT ANDRÁSI RAFAEL PÉTER OFM

Kétszázötvenöt éve, 1757-ben született Kászonjakabfalván András (Andrásy) Rafael Péter OFM csíksomlyói házfőnök, tartományfőnök. Kolozsváron tanult, 1776-ban lépett a rendbe, 1807–1816 között kolozsvári, 1817-ben marosvásárhelyi házfőnök, 1819–1823 között tartományfőnök, 1824–1831 között csíksomlyói házfőnök. A csíksomlyói szeminárium II. József 1785. augusztus 4-i rendeletére elárverezett épületét az uralkodó halála után ő szerezte vissza a rendnek. 1806-ban kiadta a Kájoni énekeskönyveket.

Lázár Menyhért (Magyarország és a Külföld. – 1900.4. sz.)

SZÁZÖTVEN ÉVE SZÜLETETT BÁLINTH JÁNOS

Százötven éve, 1862-ben született Göröcsfalván Bálinth János hitszónok. 1898-tól Bukarestben tevékenykedett, ahol megalakította a Magyar Katolikus Nők Mária Egyletét, majd a Szent István Király Gyermekei Egyesületet. Ez utóbbiból nőtt ki a Szent István Király Egyesület és ennek több regáti fiókja a következő célokkal: templom- és iskolaépítés, temetkezési és betegsegélyezés, közművelődés. Bálinth János indította be a Bukaresti Magyar Újságot, és adatta ki a Szent István Király Egyesület Alakulási Évkönyvét, amely a korszak mintegy 40 ezer főnyi bukaresti magyar közösségének legfontosabb kordokumentuma. (Barabás István adatai)

HÁROMSZÁZ ÉVE HUNYT EL CSEREI ZSUSZANNA

Háromszáz éve, 1712-ben hunyt el Csákrákonon Cserei Zsuzsanna, a Cserei család utolsó sarja, aki állítólag „nem gyűrűs mátkája volt Mikes Kelemennek. A család ellenezte a házasságot, és Zsuzsannát Bécsbe vitték, hogy elszakítsák egymástól a fiatalokat. Ez sikerült is, mert amire Zsuzsanna hazakerült, Mikes Rákóczival külföldre bujdosott. A feljegyzések szerint Zsuzsanna kissé »amazon« természetű volt. Gazdálkodással foglalkozott, de tüdőgyulladásban hirtelen megbetegedett és két-három nap alatt meghalt. A csákrákosi templom alatt lévő családi kriptába temették, ahol hét Cserei nyugszik.” (Császárs László: Csákrákos monográfiája, 1957.)

Andrási Rafael Péter OFM a csíksomlyói kegytemplom kriptájában nyugszik
(Daczó Katalin felvétele)

SZÁZHETVEN ÉVE SZÜLETETT LÁZÁR MENYHÉRT

Százhetven éve, 1842-ben született Gyergyószentmiklóson Lázár Menyhért ügyvéd, országgyűlési képviselő. Középiszkolai tanulmányait Csíksomlyón és Székelyudvarhelyen végezte, Budapesten jogot tanult. 1869-től Gyergyószentmiklóson folytatott ügyvédi gyakorlatot. Hosszú időn át a gyergyószentmiklósi kaszinó elnöke, hitközségi főgondnok, a megyei törvényhatósági és közigazgatási bizottság tagja. 1880-tól jogtanácsosa az első gyergyói takarékpénztárnak, 1886-tól a Csíki Magánjavak igazgatója. 1896-tól a gyergyószentmiklósi kerület képviselője volt szabadelvű programmal. 1904-ben hunyt el.

A bukaresti magyarok első csíksomlyói búcsújárása 1900-ban. Az ülésorban közepén, jobbról Bálinth János. (A bukaresti Szent István Király Egyesület alakulási Emlékkönyve – Bukarest, 1901.)

A Népszínház művészei mint népszínmű-alakok a Csárdás című képen a Millennium alkalmából (<http://keptar.oszk.hu>)

SZÁZHARMINCÖT ÉVE SZÜLETETT SZABÓ LAJOS BRUNÓ OFM

Százharmincöt éve, 1877-ben született Karcfalván Szabó Lajos Brunó ferences áldozópap. Tanulmányait Csíksomlyón és Temesváron végezte. 1901-ben szentelték pappá. 1919-ben a szerzetbe lépett. A húszas évek végéig New York-ban, majd a harmincas években Nyíregyházán szolgált. Életútjára fennmaradt képeslap-gyűjteményéből lehet következtetni: 1935-ben a jászberényi zárdában élt, 1941-ben Kecskemétről írja hűgának, Székely Lajosnénak Csíkszentdomokosra: „áprilisban múlt 23 esztendeje, hogy otthon voltam”. 1943-ban rozsnyói házfőnökként kapott értesítést, majd Szentkúton tevékenykedett, „míg a kommunizmus onnan elzavarta”. 1966. június 26-án, 89 éves korában Budapesten hunyt el.

SZÁZHÚSZ ÉVE HUNYT EL MIKA KÁROLY

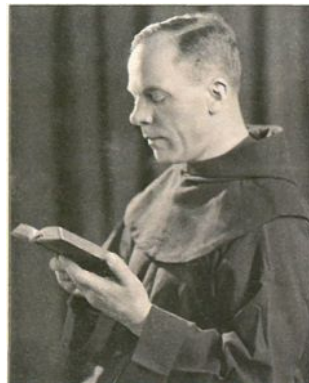
Százhusz éve, 1892-ben hunyt el Mika Károly királyi mérnök, földbirtokos, Csíkszék mérnöke. 1828-ban Prágában született; 1851-ben szerzett mérnöki oklevelet. 1851–1861-ig magánmérnök volt; 1861–1874-ig csíkszéki, majd 1874–1890-ig királyi mérnök volt állami szolgálatban. 1891-ben jelent meg fő műve: A száraz építészeti elemei – gazdák, építészek és gazdasági intézetek számára.

Sarkadi Elek – valószínűleg családjával (Andory-Aladics Zoltán felvétele)

SZÁZNEGYVEN ÉVE SZÜLETETT HOMOKI RÓZA

Száznegyven éve, 1872-ben született Csíkszeredában Becsky Jenőné Homoki Róza színésznő. A Magyar Színművészeti Lexikon adatai szerint 21 éves korában lépett először a színpadra a Népszínháznál, Ewa Lajos igazgatása alatt, majd férjhez ment, és férjével együtt évtizedeken keresztül volt színházi szerződésben. 1924-ben nyugalmába vonult.

Szabó Lajos Brunó OFM (A felvétel Szabó Attila tulajdona.)

Mika Károly kötetének reklámja (Vasárnapi Újság, 1892. júl. 31.)

SZÁZTÍZ ÉVE SZÜLETETT SARKADI ELEK

Száztiz éve, 1902-ben zsidóként született Sarkadi Elek zenetanár, karmester. Iași-ban végezte egyetemi tanulmányait. 1928-ban megkeresztelkedett. 1931–1943 között a csíkszeredai római katolikus gimnázium zenetanára és a városi dalárda kórusvezetője volt. Több belföldi és külföldi városban vezényelt hangversenyt, ő tette ismertté Kodály és Bartók munkásságát Csíkszeredában. 1943-ban kényszermunkára vitték, de még egy rövid időre sikerült hazajönnie. 1944 őszén ismét deportálták és a holokauszt áldozata lett. Neve a budapesti zsidó temető márványtábláján látható.

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT SZENTMIKLÓSI FERENC

Száz éve, 1912-ben született Csíkszeredában Szentmiklósi Ferenc tankönyvíró, magyar–román–francia szakos főgimnáziumi tanár. 1938-tól a gyulafehérvári Majláth Római Katolikus Főgimnázium tanára volt. „1946-ban Márton Áron engedélyével került fel a Magyar Népi Szövetség választási listájára, illetve jutott be a parlamentbe. 1947-ben a magyar nyelv országos főtanfelügyelője lett. Amikor megindult a püspöke elleni sajtóhadjárat, nem volt hajlandó »elhatárolódni« tőle, ezért eltávolították a tanügyből, csak 1956-ban kerülhetett vissza a gyulafehérvári kántoriskolába. 1957-ben Marosvásárhelyen hunyt el” – olvasható a Érdekképviselőt vagy pártpolitika? Iratok a Magyar Népi Szövetség történetéhez című kiadványban.

Glósz Miksa (A csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium 1898–1899-ben végzett diákjainak tablója)

Fodor Albert: Erdőlők Nyerserdőben (Császár Vilmos: Csíkrákos krónikája – Csíkszereda, 2003.)

HUSZONÖT ÉVE HUNYT EL BUZÁS GERŐ

Huszonöt éve, 1987-ben hunyt el Buzás Gerő plébános, író. Középiskolai tanulmányait a csíkszeredai főgimnáziumban végezte. 1927-ben szentelték pappá. 1938-ban jelent meg A hargitai lélektorony című munkája, amely a falusi szegénység anyagi és szellemi felemelkedéséért küzdő pap életútját mutatja be. 1945 után Magyarországon élt, bálványosi, majd tabi plébános volt. Tabon ő katalogizálta a plébánia irattárát és pótolta a História Domus hiányzó adatait.

A Magyar Népi Szövetség választási plakátja (Érdekképviselőt vagy pártpolitika? Iratok a Magyar Népi Szövetség történetéhez. – Csíkszereda, 2009.)

SZÁZÖT ÉVE HUNYT EL GLÓSZ MIKSA

Százöt éve, 1907-ben hunyt el Csíksomlyón Glósz Miksa író, tanár, könyvtáros. Glósz (írói nevén Hernádvölgyi) Miksa a Szepes megyei Tamásfalván született. 1875-től Csíksomlyón latin és görög nyelvet tanított. Korszerűsítette a gimnázium könyvtárát, megírta és az 1885–1886-os gimnáziumi értesítőben közölte a könyvtár vázlatos történetét. 1886-ban elkészítette a tanári könyvtár szakkatalógusát. Kisebb írásokat, elbeszéléseket, novellákat közölt a Hermanstanter Zeitung, Székely Föld, Csíki Lapok hasábjain. Tót nyelvtan könyvet állított össze, amelyet Pesten 1888-ban adtak ki.

SZÁZÖT ÉVE SZÜLETETT FODOR ALBERT

Százöt éve, 1907-ben született Csíkrákoson Fodor Albert amatőr képzőművész, festő. Egy ideig a csíkszeredai főgimnáziumban tanult, de betegség miatt tanulmányait nem folytathatta. 1931-ben Vámszer Géza figyelt fel tehetségére, majd megnyerte a dánfalvi templom vezetősége által meghirdetett kálváriaképsor-pályázatot. 1940–1944 között az érdi népfőiskolán végzett tanfolyamot. Az ötvenes években néhány csoportos kiállításon is szerepelt képeivel. 1960-ban hunyt el. (Császár Vilmos adatai)

Római katolikus templombelső – Tab (<http://www.tabiplebania.hu>)

ESEMÉNYEK 2012-ES ÉVFORDULÓI

Kétszáznegyvenöt éve, 1767-ben épült a csíksomlyói kegytemplom előtti téren álló Nepomuki Szent János-kápolna.

Négy százötven éve, 1562-ben székely felkelés tört ki, amely „az elszegényedő köznép, a székely gyalogrend kétségbeesett kísérlete volt szabad állapotának megőrzésére, de éppen ellenkező eredményre vezetett. Határák a székely társadalomtörténetben, főleg azért, mert leverése után mintegy négy évtizednyi időszakra a hűbéri elemek túlsúlyba kerültek a székely társadalomban; úgy tetszett, hogy a katonai rendek társadalma teljesen széthull.” – foglalta össze a felkelés jelentőségét Egyed Ákos történész A székely hadrendszer és katonai társadalom a XVI. századig című írásában. (Korunk, 1976. 4. sz.)

Százhetvenöt éve, 1837-ben alapította Csíkszeredában Novák Andor az első nyilvános gyógyszerterát.

Százharminc éve, 1882-ben létesült Csíkszeredában az első világi nyomda. Alapítója a kézdívasárhelyi Szabó Albert volt.

Száz tíz éve, 1902-ben Tusnádfürdőre látogatott Prohászka Ottokár római katolikus egyházi író, székesfehérvári püspök, a magyar keresztényszocializmus képviselője, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Száz éve, 1912-ben hagyta jóvá a belügyminiszter a csíkszeredai köz-kórház sebészeti és belgyógyászati osztályokra való szétválasztását.

Száz éve, 1912-ben alakult meg az első csíkvármegyei tejszövetkezet.

Száz éve, 1912 tavaszán Kodály Zoltán Kászomban gyűjtött.

Kilencvenöt éve, 1917-ben szűnt meg a Csíki Gazda, a Csíkmegyei Gazdasági Egyesület közlönye.

Nyolevan éve, 1932-ben szűnt meg a Délkelet című, Sepsiszentgyörgyön megjelenő politikai és társadalmi hetilap. Egy ideig érdeklődése Csík megyére is kiterjedt. Főmunkatársa Csíkszeredából Mihály László Barna volt.

Harmincöt éve, 1977-ben kezdte meg működését a csíkszeredai 3-as számú Ipari Líceum (a mai Octavian Goga Nemzeti Kollégium elődje), amely könnyűipari szakközépiskolaként a

készruha-, kötöttáru- és fonóipar számára képezett szakmunkásokat román és magyar nyelven.

Húsz éve, 1992-ben jött létre a csíkszeredai Pro-Print Könyvkiadó és nyomda. Alapítói a Kommunikációs és Antropológiai Munkacsoport köréhez tartozó fiatalok voltak. Igazgatója Bűrös Endre. A kiadó első kötetei 1993-ban jelentek meg.

Húsz éve, 1992-ben jegyezték be hivatalosan a Csibész Alapítványt, de létrehozásának előzményei 1987-re vezethetők vissza, amikor Gergely István plébánost a csíksomlyói plébániára helyezte dr. Jakab Antal gyulafehérvári megyéspüspök. Azóta az alapítvány több száz árva gyermeknek és fiatalnak nyújtott támogatást.

Öt éve, 2007. augusztus 2-án avatták fel a csíkszeredai Sportcsarnokot.

Száz éve, 1912. év elején jelent meg Csíkszeredában Szvoboda József nyomdájában a Színházi Újság című lap Tompa Béla szerkesztésében.

Százöt éve, 1907. január 1-jén jelent meg Csíkszeredában az Őrszem című politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Hetvenöt éve, 1937. január 10-e körül Csík vármegyébe látogatott Alexandru I. Lapedatu miniszter Ștefănescu Goangă államtitkár kíséretében.

Százhusz éve, az 1892. január 20-ai választások alkalmával a csíkcsicsói lakosság egy része ellenállással fogadta a kormánypárti választókat. A csendőrség és a katonaság kivonult a helyszínre. Az összetűzésnek három halottja és tizenöt sebesültje volt.

Ötven évvel ezelőtt, 1962. január 24-én adták át rendeltetésének a rajoni kultúrházat, a Csíki Játékszín társulatának és a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttesnek helyet adó mai Városi Művelődési Házat.

Húsz éve, 1992. február 9-én tartottak 1936 után első ízben szabad helyhatósági választásokat Romániában. Csíkszeredában és Csíkban a választások az RMDSZ elsőpró győzelmével zárultak.

Húsz éve, 1992. március 10-én az RMDSZ szervezésében közel húszezer személy tüntetett Csíkszeredában az anyanyelvi oktatásért.

Hatvanöt éve, 1947. március 25–26-án letartóztattak több kolozsvári értelmiségit, köztük Venczel József egyetemi tanárt, Márton Áron püspök bizalmasát. A tömeges **letartóztatásokat** figyelmeztetésnek szánták a magyar értelmiség és a diákság számára.

Száz éve, 1912. április 1-jei hatállyal **jött létre** Csík vármegyében a **Szépvízi járás**, de tényleges tevékenységét csak július 1-jén kezdte meg. Első főszolgabírója dr. Márton László volt.

Kilencven éve, 1922. április 1-jén Csíksomlyón **új dalárda** alakult.

Százötvenöt éve, 1897. április 4-én **adták át** a forgalomnak a Csíkszeredán áthaladó **vasutat** Dániel Ernő kereskedelmi miniszter jelenlétében.

Negyven éve, 1972. április 13-án **jelent meg** a 113-as számú államtanácsi **rendelet**, amely 87 793 m² földterület és 1810 m² beépített **terület kisajátításáról** rendelkezik Csíkszeredában. Ekkor sajtóítja ki az állam bontás céljából a Dózsa utca, a Tudor Vladimirescu utca és a Gyakorlótér egy részét.

Harminc éve, 1982 májusában Csíkszeredában – a bukaresti nagykövetség információi szerint – a központi nagyáruház homlokzatán **plakát** tűnt fel: „**Magyarok, meddig tűrtök? Lázdajatok!**” Ezzel egy időben egyes csíkszeredai házak udvarára röpcédulákat szórtak, melyben egységre szólítottak fel.

Ötvenöt éves a dánfalvi **kerámiaüzem**. A Vörös Zászló napilap szerint az üzemet 1957 májusában nyitották meg.

Kilencven éve, 1922. május 29-én **Jósika Sámuel** Csík megyében **szénatorrá** választották.

Kilencvenöt éve, 1917. június 16-án Csíkszeredába **látogatott** **IV. Károly**, az utolsó magyar király.

Százöt éve, 1907. július–augusztusában **Bartók Béla** csíki gyűjtőúton járt.

Nyolcvan éve, 1932. július 2-31. között Székelyföldön, többek között Csíkszeredában és környékén **nyaralt Szentgyörgyi Albert** professzor.

Húsz éve, 1992. július 20-án miniszterelnöki rendelettel leváltották Hargita és Kovászna megye prefektusait. A magyar prefektusok indokolatlan leváltása miatt július 23-án nagyméretű **tiltakozó nagygyűléseket** tartottak Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában.

Százhatvan éve, 1852. július 27-én **Ferenc József** császár **vilámlátogatást** tett Csíkszeredában.

Kilencven éve, 1922. **augusztus 13-án sztrájk** volt a **csíkszeredai bútorgyárban**.

Nyolcvan éve, 1932. augusztus hó 14-én **avatták fel** a Csíki Turistaegyesület első **menedékházát** az Egyeszkőnél, mintegy ezeröt száz fő részvételével. Két év múlva újabb ház épült.

Száz éve, 1912. **augusztus 26-án Csíkszeredában tartották a Székely Társaságok Szövetségének VII. nagygyűlését**.

Százöt év, 1902. **augusztus 28–30. között Tusnádfürdőn tartották meg a Székely Kongresszust**.

Százöt év, 1902 **szeptemberében szűnt meg a Csíkmezei Híradó** társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi hetilap. A lap a Szvoboda testvérek nyomdájában jelent meg Szvoboda József szerkesztésében.

Százötvenöt éve, 1897. **szeptember 1-jén végezték a Karakó-híd próbaterhelését**.

Negyvenöt éve, 1967. szeptember 1-jén **Balánbányát várossá nyilvánították**. Hargita megye egyetlen bányavárosa ekkor lett hivatalosan önálló település, korábban Csíkszentdomos része volt.

Százkilencven éve, 1822. szeptember 11-én **Tusnád falu** nagy része a **lángok martalékává** lett. A tűzvész után negyvenhárom család költözött át a Mitács-patak mellé, megalapítva Újtusnádot.

Hetvenöt éve, 1937. szeptember 12-én **avatták a Székely Nemzeti Múzeum** menasági **székely házát Sepsiszentgyörgyön**.

Nyolcvanöt éve, 1927. **szeptember 25-én zajlott a Katolikus Népszövetség nagygyűlése Csíkszeredában**.

Nyolcvan éve, 1932 októberében tartották az első **kézilabdajáték-bemutatót** Csíkszeredában a főgimnázium diákjai. A korabeli sajtó beszámolója szerint korábban a kézilabda ismeretlen volt a környéken.

Tizenöt éve, 1997 októberében látott napvilágot Csíkszeredában a **Székelyföld kulturális folyóirat** első száma, A lap alapító főszerkesztője Ferenczes István volt.

Harmincöt éve, 1977. október 19-én az RKP KB elnöki hivatalának 5331-es határozatával jóváhagyták **Csikszereda központi övezetének rendezési tervét**, amely tartalmazta azokat az irányelveket is, amelyek figyelembevételével felépülhet az új városközpont.

Negyvenöt éve, 1967 novemberében **avatták fel** a csikszeredai **művelődési házban** Márton Árpád és Gaál András festőművészek, valamint Pálffy Árpád keramikus közös alkotását, a színpad homlokfalát díszítő Cantata Profana című mozaikot.

Százöt éve, 1907 decemberében **nyitották meg** a **Madéfalva–Gyergyószentmiklós vasútvonalat**.

Hetven éve, 1942 decemberében **jelent meg** a **Határőr**, a Segítő Mária Gimnázium Sarlós Boldogasszonyról nevezett Mária Kongregáció értesítőjének első száma.

Harmincöt éve, 1977. december 1-jén jött létre Csikszeredában a **Vasúti Építőanyag-kitermelő Vállalat**. Az **1981-es Hargita**

Kalendárium adatai szerint jórészt egykori helyipari egységek egyesítéséből alakították ki.

Harmincöt éve, 1977. december 10-én **jelent meg** a 454-es számú államtanácsi **rendelet**, amely 3144 m² terület és 1046,64 m² beépített **terület kisajátítására** vonatkozott 331 lakrész, valamint kereskedelmi egységek és bölcsőde építése céljából. Ugyanez a rendelet jóváhagyta a kisajátított építmények, valamint néhány állami tulajdonban lévő épület lebontását (462,70 m² lakófelület). A mellékletben a következő ingatlanok szerepeltek: Hargita u. 7., 9, 11, 13, 15, 17, 17a, Villanytelep utca 1,3.

Harmincöt éve, 1977. december 19-én Ion Roşianu, a Vallásügyi Főosztály elnöke jóváhagyta a csikszeredai December 30 utcában található zsinagóga és a hozzá tartozó épületek, valamint a Virág utca 82. és 57. szám alatti (a római katolikus plébánia tulajdonában lévő) **épületek lebontását**.

KÉTSZÁZNEGYVENÖT ÉVE ÉPÜLT A NEPOMUKI SZENT JÁNOS KÁPOLNA

Kétszáznegyvenöt éve, 1767-ben épült a csiksomlyói kegytemplom előtti téren található Nepomuki Szent János tiszteletére szentelt kápolna. A kápolnát a klostrom gondnoka, Salamon Imre emeltette az akkor még álló gótikus templom bejáratának közelében. Innen a mai kegytemplom építéseihez szemben levő telekre költöztették, ahonnan a Székház (Csik-, Gyergyó- és Kászonszékek székháza – a mai fertőzőkórház) építéseihez ismét „költöznie” kellett. A 4,44 méter hosszú és 3,27 méter széles kápolna végül 1830 óta áll jelenlegi helyén.

A Nepomuki Szent János-kápolna 2011-ben (Daczó Katalin felvétele)

A Fekete Sas gyógyszerészertár az 1920-as években (A felvétel Ajtony Gábor tulajdona.)

SZÁZHETVENÖT ÉVE ALAPÍTOTTAK AZ ELSŐ NYILVÁNOS GYÓGYSZERTÁRAT

Százhetvenöt éve, 1837-ben alapította Novak Andor Csikszeredában az első nyilvános gyógyszerészertárát. Péter H. Mária adatai szerint ezt a gyógyszerészertárát vásárolta meg 1860-ban Gözsy Béla Leó és működtette tovább Fekete Sas néven. Ennek a gyógyszerészernasztiának a tagja volt fia, Gözsy Árpád, majd unokája, Gözsy Béla (az utóbbi az Egyesült Államokban futott be tudományos karriert). A gyógyszerészertárat a Gözsy család 1927-ben adta el az Ajvász testvéreknek, majd 1949-ben államosították. Utolsó, Virág (ma Kossuth) utcai épületét a hetvenes évek végén bontották le.

SZÁZHATVAN ÉVE JÁRT FERENC JÓZSEF CSÁSÁR CSÍKSZEREDÁBAN

Százhatvan éve, 1852. július 27-én Ferenc József császár vilámlátogatást tett Csíkszeredában. „1852. július 20-án kezdte meg I. Ferencz József erdélyi útját; az udvarhelyi katonai terület határán több száz kirendelt hadastyán várta és kísérte Sepsiszentgyörgyre, hol a király a látnivalókat megnévezvén, Tusnádra ment hálni, onnan másnap Csíkszeredába utazott, majd az intézet és más helyiségek megtekintése után Udvarhelyre” – jegyezte fel Endes Miklós történész.

I. Ferenc József császár

SZÁZHARMINC ÉVE LÉTESÜLT AZ ELSŐ VILÁGI NYOMDA

Százharminc éve, 1882-ben létesült Csíkszeredában az első világi nyomda. Alapítója a kézdívasárhelyi Szabó Albert, pontosabban egyik segédje, Györgyjakab Márton volt, aki egy kézi sajtóval (egy egyszerű nyomó gépezettel) érkezett Csíkszeredába. Györgyjakab hamarosan önállósította magát. A második nyomda, Szabó Lajos nyomdája a mai Petőfi utcában állt. A harmadik nyomdát Betegh Pál és Mester János nyitotta Haladás cég név alatt. 1888 karácsonyán Györgyjakab nyomdájában nyomták ki Csíkszereda egyik leghosszabb életű helyi lapjának, a Csíki Lapoknak az első számát.

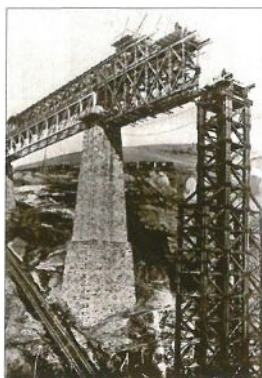
Györgyjakab Márton nyomdatulajdonos
(A felvétel a Csíki Székely Múzeum tulajdona.)

SZÁZTIZENÖT ÉVE VOLT A VASÚTVONAL-MEGNYITÁS

Száztizennöt éve, 1897. április 4-én báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter jelenlétében adták át a forgalomnak a Csíkszeredán áthaladó vasutat, amelyet már előző év őszén használatba vettek – akkor egy tehervonat érkezett a városba. „Az a fűtő, mely délután félketőkor Zsögöd felől áthatította a levegőt, az a füst, mely a gőzkazán kéményéből felszállott, fennen hirdeti, hogy Csíkföld igen nagy lépéssel halad előre kulturális, közgazdasági és társadalmi tekintetben” – írta a Csíki Lapok. Ugyanakkor megtörtént az első vonatkisiklás is: a minisztert szállító vonat szerkocsija megállásakor kizökkent a vágányokból. Másnap, április 5-én megindult a rendes vasúti közlekedés Csíkszereda és Sepsiszentgyörgy között, ezzel az utolsó székely megyeközpont is bekapcsolódott az ország vasúti vérkeringésébe.

A csíkszeredai vasútállomás

A felrobbantott Karakó-híd 1916-ban
(A felvétel Aczél Sára hagyatékából származik.)

SZÁZTÍZ ÉVE ZAJLOTT A TUSNÁDFÜRDŐI SZÉKELY KONGRESSZUS

Százötven évvel ezelőtt, 1902. augusztus 28–30. között mintegy háromszázötven résztvevővel Tusnádfürdőn tartották meg a Székely Kongresszust. A rendezvényen száznegyvenötön szóáltak fel. A szervezésében a legnagyobb szerepet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) vállalta. A kongresszus egyik fő célja: megoldásokat keresni a székely nép elmaradott gazdasági helyzetére és a kivándorlás csökkentésére. A résztvevők Székelyföld helyzetét öt szakosztályban elemezték és vitatták meg.

Dr. Ujfaluși Jenő az 1950-es években
(A felvétel Ujfaluși László tulajdona.)

SZÁZTIZENÖT ÉVE ÉPÜLT A KARAKÓ HÍD

Százötvenöt évvel ezelőtt, 1897. szeptember 1-jén végezték a Karakó-híd próbaterhelését. „A terhelés szerelvényét három mozdonyból, tíz kavicsmal megpakolt kocsiából és egy szalonkocsiból állították össze.” – írja Vofkori György a Csíkszereda és Csíksomlyó képes története című kiadványában. A Karakó-híd Románia egyik legmagasabb vasúti viaduktja, amely eredeti állapotában 63 m magasan hidalta át a völgyet. A gyimesi vasútvonal ugyanazon év októberéig elkészült, így az október 18-i üzembe helyezést követően Csíkszeredától Madéfalváig és onnan Gyimesig lehetett vonatozni. A híd eredeti formájában rövid ideig állt: 1916-ban vasszerkezetét maga Aczél Ödön út- és hidépítő mérnök robbantotta fel, hogy gátat vessen a támadó ellenség bevonulásának.

A Székely Kongresszus szervezői (Erdély története. - Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986.)

Székelyföld 2000 Munkacsoport kezdeményezésére 2000-2002 között három Székelyföld Konferenciát tartottak, amelyen az 1902-es Székely Kongresszuson megfogalmazott, ma is időszerű kérdéseket vitattak meg a résztvevők.

SZÁZÖT ÉVE JELENT MEG AZ ŐRSZEM

Százöt évvel ezelőtt, 1907. január 1-jén jelent meg Csíkszeredában az Őrszem című politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap, alcíme szerint a csíkszeredai 48-as függetlenségi párt hivatalos közlönye. Megjelenésekor felelős szerkesztője Ujfaluși Jenő polgármester volt és Létz János könyvnyomdájában nyomták. Az évek során Balás Béla és ifj. Botár Béla főmunkatársak mellett tanárok, tisztviselők, országgyűlési képviselők és lelkészek írásai jelentek meg a lapban. 1909. januári megszűnésekor felelős szerkesztője dr. Daradics Félix volt.

SZÁZÖT ÉVE JÁRT BARTÓK BÉLA CSÍKI GYŰJTŐÚTON

Százöt éve, 1907. július–augusztusában Bartók Béla csíki gyűjtőúton járt. „Ez a gyűjtőút később a magyar zenetörténet meghatározó eseményének bizonyult: legfőbb hozadéka a nagyszámú ötfokú dallam előbukkanása és az ötfokúság jelentőségének felismerése volt.” (Almási István: Bartók és az erdélyi magyar népzene kutatás) Hat héten átjárta a vidéket, és 325 dallamot jegyzett le. Megfordult Csíkszentmihályon, Vacsárcsiban, Csíkrákoson, Karcfalván, Csíkszenttamáson, Csíkjenőfalván, Tekerőpatakon, Gyergyóújfaluban, Kilyénfalván és Gyergyósomafalván, Cseke Péter tanulmánya szerint „tölcser”, vagyis egy fonográfot cipelt mindenüvé magával, hogy minél pontosabb munkát végezhesen. A fonográf segítségével viaszhengerre rögzítette a dallamot, amiről bármikor vissza lehetett hallgatni. „Ez a parasztzene formailag a lehető legtökéletesebb és legváltozatosabb. Kifejező ereje bámulatosan nagy...” – vallotta később Bartók.

Bartók Béla Gyergyószentmiklóson 1907-ben
(Volkori György: Gyergyószentmiklós: Várostörténet képekben)

Műteti előkészületek a csíkszeredai kórházban az 1950-es években
(A felvétel Gál Mihály polgármester hagyatékából származik.)

SZÁZ ÉVE JÖTT LÉTRE A CSÍKSZEREDAI SEBÉSZET

Száz éve, 1912-ben hagyta jóvá a belügyminiszter a csíkszeredai közkórház sebészeti és belgyógyászati osztályokra való szétválasztását. „Nagyot haladunk a közegészségügy terén e kórház fejlesztéssel, mert most a sok gyárüzemnél előforduló szerencsétlenség a legtöbbször súlyos eredménnyel jár megfelelő kórház híján.” – olvasható a Csíki Lapok 1912. január 27-ei számában. A sebészeti osztály élére 1912. február 22-én nevezték ki dr. Hirsch Hugó kolozsvári egyetemi tanársegédet, akit már akkor kiváló szakemberként ismertek. Ugyanakkor a kórház-felügyelő bizottság elhatározta, hogy a kórházban szükséges átalakításokra és sebészeti műszerek beszerzésére 6000 koronát fordítanak.

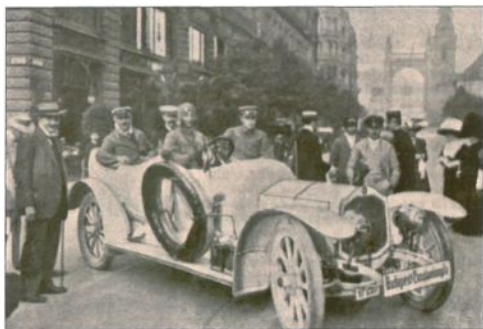
SZÁZ ÉVVEL EZELŐTT KODÁLY ZOLTÁN KÁSZONBAN GYŰJTÖTT

Kodály Zoltán kapcsolata Erdéllyel 1910 nyarán, a népzene gyűjtés révén kezdődött. Két évvel később ismét visszatért Székelyföldre: 1912 tavaszán Almási István (Az erdélyi népzene Kodály Zoltán életművében) adatai szerint 169 dallamot gyűjtött, melyek közül 49 hangszeres adalék volt. A legismertebb a Kászonban gyűjtött művek váltak: A rossz feleség; A virágok vetélkedése; Kádár Kata; Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek; Összegyűlték, összegyűlték az újfalvi lányok; Azhol én elmegyek, még a fák is sírnak. Kászonban készített fonográf-felvételei a szakirodalom szerint magasrendű, kifinomult előadásmódot és dallamékesítési szokásokat rögzítenek. E gyűjtőút tapasztalatai is tették, hogy Kodály Zoltán később nemzeti példaképpé emelte a székely népdalkincset: „Ma

Kodály Zoltán

a székely a legmagyarabb magyar és a magyar csak úgy lehet újra magyar, ha mennél székelyebbé tud válni” – írta 1923-ban.

Versenyre kész automobil Budapesten, a Kígyó téren
(Vasárnapi Újság, 1912. július 7.)

SZÁZ ÉVE TARTOTTÁK A CSÍKSZEREDAI SZÉKELY KONGRESSZUST

Száz éve, 1912. augusztus 26-án a Székely Társaságok Szövetségének égisze alatt nagygyűlést, székely kongresszust tartottak Csíkszeredában. Az erdélyi magyarság évente más-más városban megszervezett tanácskozásán többek között A székely kérdés és a pénzüzetek, A csíki gazda néhány nyomorúsága, A székely nép szociológiája és haladásának feltételei címmel hangzottak el előadások. A rendezvényen a korabeli lapok beszámolója szerint három-négyezren vettek részt. A közgyűlést a főgimnázium tornacsarnokában tartották, és ugyanebben az épületben rendezték meg a székely ipari kiállítást is. Este a Vigadó nagytermében Csíkszereda város közönsége a városi Sétátér-alap javára rendezett ünnepséget. A rendezvényen felolvasott Benedek Elek is.

IV. Károly Csíkszeredában (A csíksomlyói Szent Péter és Pál-plébánia Domus Historiájából.)

CSÍKSZEREDÁN ÁTHALADÓ AUTÓVERSENY SZÁZ ÉVVEL EZEDELŐTT

Száz éve, 1912. június 30-án haladtak át Csíkszeredán a Magyar Automobil Klub által szervezett Budapeستől Konstantinápolyig tartó nemzetközi túraverseny résztvevői. Az alkalomra a Csíki Lapok különszámot adott ki, és ennek is tulajdonítható, hogy az autók látására kigyűlt a város apraja-nagyja. A versenyzők Gyergyószentmiklóson ebédeltek, kb. délután fél hatkor kezdték meg átvonulásukat Csíkszeredán 18-20 gépkocsival, majd Tusnádfürdőn éjszakáztak. A politikai jelentősége mellett az esemény „gazdasági és kereskedelmi érdekből elsőrangú fontossággal bír a balkáni államokkal való szoros jó viszony ápolása” szempontjából – vélte a Csíki Lapok újságírója.

A főgimnázium épülete a 20. század elején
(A felvétel Csedó Csaba tulajdona.)

KILENCVENÖT ÉVE JÁRT KÁROLY KIRÁLY CSÍKSZEREDÁBAN

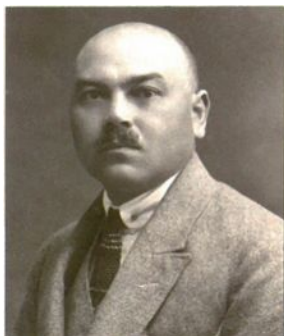
Kilencvenöt éve, 1917. június 16-án Csíkszeredába látogatott IV. Károly, az utolsó magyar király. „Pontban 4 óraker Ő felsége valóban fiatalos és nemesak közmondásos rugalmassággal lépett ki az északi diszkapu alá begördült autójából, s mosolyogva, láthatólag kellemesen érintve a lelkes fogadtatás által, emelgette kezét sapkájához s ezzel valamint sűrű fejbólogatásokkal viszonzta a vármegyeháza ablakaiban, erkélyein s a kordonon kívül szorongó sokaság, s ezek között a vármegyébe és székhelyére eddig visszatért hölgykoszoruunk lelkes éljenzését, tapsait, virágait s a tömeglelkedésnek kitörő jelenségeit.” – olvasható a Csíki Lapok beszámolójában. A király kíséretében volt fia, József főherceg is. Ugyanebben az évben, szeptember 5-én Károly még egyszer visszatért Csíkszeredába.

KILENCVENÖT ÉVE SZÜNT MEG A CSÍKI GAZDA

Kilencvenöt éve, 1917-ben szűnt meg a Csíki Gazda, az Országos Széchényi Könyvtár katalógusa szerint 1917 novemberében jelent meg a lap 31. évfolyamának utolsó száma, A Csikmegyei Gazdasági Egyesület közlönyének mindvégig T. Nagy Imre volt a szerkesztője és a cikkek többségének szerzője is. A Csíki Gazda lapelődje, a Gazdasági Értesítő 1885 májusától 1887-ig jelent meg. A Csíki Gazda viszont – az OSZK katalógusa szerint – néhány év kihagyás után, 1900 januárjában jelent meg először, a Gazdasági Egyesület Közlönyének 14. évfolyamaként. A közgyűlési jegyzőkönyveket, egyesületi híreket, szakkikket és szépirodalmat közlő lapot időszakonként háromhavi, majd havi rendszerességgel adták ki.

Tivai Nagy Imre (Magyarország és a Külföld. – 1900. április 20.)

Adorján Imre (1884–1971) számos közösségi tevékenységben részt vett. (A felvétel Adorján Zsuzsanna tulajdona.)

KILENCVEN ÉVE DAL- ÉS ZENEEGYESÜLET ALAKULT

Kilencven éve, 1922. április 1-jén Csiksomlyón dal- és zeneegyesület alakult. „A szervezés nehéz munkáját a tőle megszokott buzgalommal és lelkesedéssel Adorján Imre végezte. Ő hívta össze az alakuló közgyűlést is.” – számolt be 1922. április 23-án a Csíki Lapok. Adorján Imre (1884–1971), a Magyar Párt vezetőségi tagja, a hosonnevű Adorján Imre főgimnáziumi tanár unokaöccse, a Csíki Gazda egyik szerkesztője számos közösségi tevékenységben vett részt. Hogy mi lett az egyesület további sorsa, nem tudjuk biztosan. Ferencz Béla adatai szerint (Csíkvármegye monográfiája) 1935-ben a településen működő egyletek között a dal- és zeneegyesület már nem szerepelt.

NYOLCVAN ÉVE TARTOTTÁK AZ ELSŐ KÉZILABDA-BEMUTATÓT

Nyolcvan éve, 1932 októberében tartották az első kézilabdajáték-bemutatót Csíkszeredában a főgimnázium diákjai Beczássy Zoltán tornatanár irányításával. „A nyugati államokban igen nagy népszerűségnek örvend az un. kézi-labdajáték. Igen erős konkurense a futballnak. Ezt is 22 ember játsza, a labdarúgómérkőzések szabályai szerint, csak amíg ott kézzel nem érintheti a játékos a labdát, itt pusztán csak kézzel kaphatja el. (...) Az élvezetes iskola-játék bemutatása Beczássy Zoltán főgimn. tornatanár érdeme, aki a gimnázium ifjúságát a legmodernebb testnevelés szabályai szerint oktatja. A játék előtt az ifjuság szabadgyakorlatokat mutatott be és igen sok tapsot kapott a fegyelmezett és pompás mutatványokért” – olvasható az Erdélyi Lapok 1932. október 8-i számában.

Beczássy Zoltán tornatanár

JANUÁR

JANUÁRI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Száznegyvenöt éve, 1867. január 1-ján **született** Csatószezen **Kóródy Miklós** tanítóképzői tanár, számos tankönyv szerzője.

Százöt éve, 1907. január 2-án **született** Margittán **Duka János** ifjúsági író, etnográfus. Csíkszeredában élt.

Százhetven éve, 1842. január 3-án **született** Csíkszentmártonban **Becze Antal** jogász, Csík vármegye alispánja.

Százhatvanöt éve, 1847. január 5-én **született** Csíkszentkirályon **Vitos Mózes** közíró, szerkesztő.

Száz éve, 1912. január 7-án **született** Gyimesbükkön **Székely László** tanár, néprajzkutató, a csíkszeredai gimnázium alkormányzója 1943-ban.

Százötvenöt éve, 1857. január 13-án **született** Székelykeresztúron **Bálint Lajos** prépost, a csíksomlyói gimnázium és tanítóképző püspöki biztos.

Százötven éve, 1862. január 15-én **hunyt el** Brassóban **Eröss Ferenc Modeszt** OFM tartományfőnök. Csíkszentmiklóson született.

Százhuszonöt éve, 1887. január 15-én **hunyt el** Kolozsváron **Herbich Ferencz**. Ásványtani kutatásokat végzett Szentkeresztbányán és Balánbányán.

Negyven éve, 1972. január 16-án **hunyt el** Szegeden **Hatolykai Papp István** mérnök, aki jelentős tevékenységet fejtett ki a Szeged környéki vadvizek rendezése érdekében. Csíksomlyón született.

Hatvan éve, 1952. január 17-én **hunyt el** az Egyesült Államokban (Fairfield, Connecticut) **Bíró Benedek József** OFM házfőnök, misszionárius, az Amerikai Magyar Katolikus Liga, illetve a Katolikus Egylet vezetője. 1919-től Csíksomlyón volt tanár, 1924-től házfőnök is.

SZÁZHETVEN ÉVE SZÜLETETT BECZE ANTAL

Százhetven éve, 1842. január 3-án (más adatok szerint 6-án) született Csíkszentmártonban Becze Antal jogász, országgyűlési képviselő, 1882–1906 között Csík vármegye alispánja. Ebben az időszakban épült a csíkszeredai vármegyeháza, a polgári leányiskola, a törvényszéki palota, a Vigadó, ekkor épültek a vármegye útjai és a körvasút, végrehajtották az Olt szabályozását. 1913-ban hunyt el. Becze Antalt – ahogyan a temetéséről szóló híradások nevezték –, „Csíkvármegye egyik legnagyobb fiát” a mindszenti templomkerítésben, felesége családjának, a Cziko családnak sírjába temették.

Százhusz éve, 1892. január 18-án **született** Gyergyóalfaluban **Székely Vilmos** plébános, zeneszerző, a csíkszeredai gimnázium ének-zene és rajztanára.

Nyolcvanöt éve, 1927. január 18-án **született** Székelyudvarhelyen **Vámszer Márta** rajztanár, grafikus, néprajzkutató. Gyerekkorának egy részét Csíkszeredában töltötte.

Kilencven éve, 1922. január 19-én **hunyt el** Gyulafehérváron **Ávéd Jákó** író, szerkesztő. Csíksomlyón is tanult.

Százhatvan éve, 1852. január 19-én **született** Székelybethlenfalván **Pál Gábor**, a csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium igazgatója. **Kétszázötven éve**, 1762. január 25-én **hunyt el** Kolozsváron **Sükösd Tamás Máté** OFM tartományfőnök. Szépvízen született.

Százöt év, 1902. január 26-án **hunyt el** Sopronban ifj. **Mika Károly**, a Magyar Vadászat Védőegyesület egyik megalapítója. Csíksomlyón tanult.

Huszonöt éve, 1987. január 27-én **hunyt el** Kolozsváron **Vízi Pál Gábor**, pedagógiai író. Csíkszeredában a római katolikus tanítóképzőben tanult.

Háromszáznegyvenöt éve, 1667. január 27-én **hunyt el** Petki István csíki kapitány, főispán. Csíksomlyón a ferences zárda kriptájában nyugszik.

Százhusz éve, 1892. január 28-án **hunyt el** Nagy Imre római katolikus kanonok, gimnáziumi igazgató, a csíksomlyói gimnázium első történetírója.

Harmincöt éve, 1977. január 31-én **hunyt el** Marosvásárhelyen **Kocziány László** irodalomtörténész. Csíksomlyón is tanított.

Becze Antal alispán (Magyarország és a Külföld, 1900. április 20.)

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT SZÉKELY LÁSZLÓ

Száz éve, 1912, január 7-én született Gyimesbükön Székely László tanár, néprajzkutató. Gyergyószentmiklóson érettségizett, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1935-ben szentelték pappá. Különböző csiki falvakban káplán, majd plébános, 1943-ban a csíkszeredai gimnázium alkormányzója. 1947-ben történelem-földrajz szakos oklevelet szerzett, 1948-ban laicizálását kérte. Temesváron főiskolai és általános iskolai tanár volt. Számos folyóiratban és újságban jelentek meg cikkei Erdély vallási néprajzáról. Csíki áhitat című kötete a csíki székelek vallási néprajzának összefoglalója.

Székely László (Csíki áhitat. – Budapest, 1995)

SZÁZHATVAN ÉVE SZÜLETETT PÁL GÁBOR

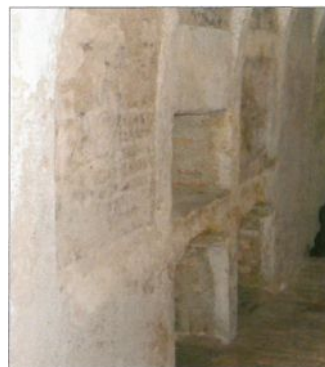
Százhatvan éve, 1852. január 19-én született Székelybethlenfalván Pál Gábor főgimnáziumi tanár. Testületi jegyző, a csíksomlyói római katolikus iskolák pénzalapját kezelő bizottsmány tagja, a csíksomlyói árvaház alapítója és a csíksomlyói gimnázium első világi igazgatója, a Csíki Hírlap alapító főszerkesztője volt. Igazgatása alatt, kitartó harcának eredményeként épült fel a gimnázium új épülete Csíkszeredában. Az új épület avatónnepe utáni napokban, 1911 júniusában félévi szabadságot kért, majd decemberben nyugalomba vonult. A közéletből ezután sem vonult ki: 1920-tól a gimnázium világi gondnoka lett és a Magyar Párt vármegyei tagozatának intézőbizottsági tagjaként is tevékenykedett. 87 évesen, 1939-ben hunyt el.

Pál Gábor igazgató a csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium 1906–1907-ben végzett diákjainak tablóján

HÁROMSZÁZNEGYVENÖT ÉVE HUNYT EL PETKI ISTVÁN

Háromszáznegyvenöt éve, 1667. január 27-én hunyt el Petki István királyhalmi főudvarmester, csíki kapitány, főispán. A Magyar Katolikus Lexikon adatai szerint gyermekkorában Bethlen Gábor fejedelem udvarában szolgált, majd a fejedelem követe, később I. Rákóczi György híve, majd II. Rákóczi György tanácsosa, főkövete, hadvezére, egyszer helytartó, főudvarmester. II. Rákóczi György halála után nem akart meghódolni Apafinak. Az általa vezetett Csíkot 1661-ben Ali pasa serege fölprédálta. Ezután Petki Görgénybe menekült, és megbékkült Apafival. Csíksomlyón, a ferences zárda kriptájában nyugszik.

Részlet a csíksomlyói kegytemplom kriptájának régi részéből (Daczó Katalin felvétele)

FEBRUÁR

FEBRUÁRI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Százhatvan éve, 1852. február 2-án **született** Stóoszon (Szepes megyei) **Imre Aurél** ügyvéd és országgyűlési képviselő. 1884-ben a csíkszentmártoni kerület képviselővé választotta független programjával.

Harminc éve, 1982. február 3-án hunyt el Szentendrén **Hun Nándor** orvosi szakíró, aki jelentős szerepet töltött be a csíkszentmártoni kórház létrehozásában.

Kétszázharminc éve, 1782. február 10-én **született** Csíkszentdomokoson **Kedves István** címzetes püspök, országgyűlési követ.

Hetvenöt éve, 1937. február 13-án **hunyt el** Baján **Nagy István** festőművész. Mindszenten született, tanulmányainak egy részét Csíkszeredában végezte.

Százhusz éve, 1892. február 13-án **hunyt el** Gyulafehérváron **Holló József Kázmér** OFM költő. Csíktaplocán született.

Százharmincöt éve, 1877. február 14-én **született** csíkszentmihályi **Sándor Imre** genealógus, heraldikus, újságíró, a kolozsvári Magyar Jelzálog Hitelbank tisztviselője.

Kétszázöt éve, 1807-ben **született** Csíkszeredában és **száznegyven éve**, 1872. február 16-án **hunyt el** Kolozsváron Szabó József orvosdoktor, a kolozsvári orvos-sebészi tanintézet és a kolozsvári országos kórház igazgatója, országgyűlési képviselő.

Kedves István síremléke a Házsongárdi temetőben
(Szabó Ádám felvétele)

Húsz éve, 1992. február 19-én **hunyt el** Budapesten **Domokos Pál Péter** néprajz- és népzenekutató, irodalomtörténész. Várdotfalván született.

Hetven éve, 1942. február 23-án **született** Recsenyéden **Fekete Miklós** író, újságíró, a Hargita Megyei Kataszteri Hivatal térképésze, a Hargita napilap mezőgazdasági rovatának munkatársa.

Százöt éve, 1907. február 23-án **született** Kászonújfaluban **Debrecey Sándor** egyetemi tanár, pedagógiai író.

Nyolcvanöt éve, 1927. február 24-én **született** Lónyatelepen (Hunyad megye) és **harminc éve** 1982. december 2-án **hunyt el** szintén Lónyatelepen **Pál József** plébános, hitvalló. Nagykászonban is volt káplán.

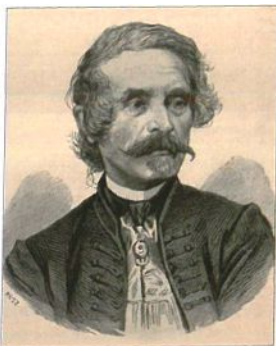
Százhatvan éve, 1852. február 27-én **született** Ozsdolán, és **nyolcvanöt éve**, 1927. november 11-én **hunyt el** Lemhényben ozsdolai **László József** római katolikus plébános. Rövid ideig Csíksomlyón tanult.

Százhatvan éve, 1852. október 13-án **született** Csomortánban és **száztíz éve**, 1902. február 27-én **hunyt el** csomortáni **Péter Gaudenc** OFM Conv tanár.

Ötven éve, 1962. február 28-án **hunyt el** Csíksomlyón **Wégerné Földes Anna** írónő.

KÉTSZÁZHARMINC ÉVE SZÜLETETT KEDVES ISTVÁN

Kétszázharminc éve, 1782. február 10-én született Csíkszentdomokoson Kedves István helyettes püspök, országgyűlési követ. Gyergyóremetén és Gyergyóalfaluban plébánosként, Székelyudvarhelyen gimnáziumigazgatóként tevékenykedett. 1930-tól Kolozsváron működött: plébános, országgyűlési követ, kolozs-dobokai főesperes, majd 1849-ben ideiglenes helyettes püspök. Ő építette a kolozsvári főtéri templom új, neogótikus tornyát.

Szabó József (Vasárnapi Újság, 1872. 8. sz.)

SZÁZNEGYVEN ÉVE HUNYT EL SZABÓ JÓZSEF

Kétszázöt éve, 1807-ben született Csikszeredában és száznegyven éve, 1872. február 16-án hunyt el Kolozsváron Szabó József orvosdoktor, a kolozsvári orvos-sebészi tanintézet és a kolozsvári országos kórház igazgatója. Részt vett a Szent Erzsébet öregek otthona megalapításában, az Erdélyi Múzeum-Egyletnek alelnöke, a művészetek buzgó pártfogója volt. Országgyűlési képviselőként a kolozsvári egyetem megalapításán munkálkodott, de létrejöttét már nem érthette meg.

Domokos Pál Péter

HÚSZ ÉVE HUNYT EL DOMOKOS PÁL PÉTER

Húsz éve, 1992. február 19-én hunyt el Budapesten Domokos Pál Péter néprajz- és népzene kutató, irodalomtörténész. 1926-ban Csikszeredában, majd Kézdivásárhelyen volt tanítóképzői tanár. Bejárta Moldova magyar falvait, csángó népdalokat és meséket gyűjtött. Fölfedezte és közzétette a csiksobotfalvi kéziratot. Alapítója, felelős szerkesztője volt a Csiki Néplapnak, tevékenyen részt vett az első Ezer Székely Leány Napja megszervezésében, és maga is jó példával elől járt a székely népviselet megőrzésében. 1945 után Magyarországon élt.

Wégerne Földes Anna
(A felvétel Földes Annamária tulajdona.)

ÖTVEN ÉVE HUNYT EL WÉGERNÉ FÖLDES ANNA

Ötven éve, 1962. február 28-án hunyt el Csíksomlyón Wégerne Földes Anna író. Csíksomlyón született 1879-ben, Sepsiszentgyörgyön szerezte tanítói oklevelét 1901-ben. Rövid ideig tanított, majd elsősorban az irodalomnak élt, katolikus folyóiratokban és gyermekújságokban közölt, többek között a testvére, Földes Zoltán által alapított Angyalkert című lapban. A Hírnök folyóirat pályázatán novelláit több ízben díjazták. Adataink szerint utolsó. Zengő hegyek alján című kötete 1939-ben jelent meg. A negyvenes évektől nem írt, a visszavonult író a háborúban eltűnt fiát, Wéger Dezsőt siratta haláláig. A Szent Péter és Pál plébániatemplom temetőjébe temették, sírja jelöletlen.

MÁRCIUS

MÁRCIUSI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Száz éve, 1912. március 2-án **hunyt el** Csíkszeredában **Pap Domokos** királyi főmérnök, a megyebizottság, a városi képviselő-testület és több közhasznú és jótékony egyesület tagja.

Harminc éve, 1982. március 2-án **hunyt el** Csíkszentkirályon **dr. Nagy András György** orvosi szakíró, közíró, népművelő.

Száznyolcvanöt éve, 1827. március 3-án **született** **Gözszy Béla Leó**, a Gözszy család első gyógyszerésze, a csíkszeredai Fekete Sas gyógyszerár tulajdonosa.

Nyolcvan éve, 1932. március 3-án **született** Zsögödben Salló István szobrász, író, közéleti személyiség.

Százhetvenöt éve, 1857. március 5-én **született** Balassagyarmaton **Szabó István** (csíkszentmártoni) magyar királyi honvédőrnagy, szakíró.

Nyolcvanöt éve, 1927. március 8-án **született** Madéfalván **Mezei Zoltán** pedagógus, biológus. Gimnáziumi tanulmányait a csíkszeredai Római Katolikus Főgimnáziumban végezte.

Száz éve, 1912. március 10-én **született** Csíkszeredában **Élthes Csaba** (tusnádi) vívómester, jogász, huszárhadnagy, az AEÁ olimpiai csapatának edzője.

Hetven éve, 1942. március 11-én **hunyt el** Veszprémben **Köllő Ignác** törvényszéki bíró, alispán, folklórkutató, Csík vármegye törvényhatósági bizottságának tagja. Csíksomlyón is tanult.

Harminc éve, 1982. március 11-én **hunyt el** Csíkszeredában **Albert István** újságíró, novellista.

Száznegyvenöt éve, 1867. március 12-án **született** Balánbányán **Buday János** főesperes, pápai kamarás, egyháztörténész.

Száztiz éve, 1902. március 13-án **hunyt el** Budapesten **Tankó János** bölcséleti doktor, főreáliskolai tanár, tankönyvszerző. Csíksomlyón is tanult.

Száznyolcvanöt éve, 1827. március 15-én **született** Kézdiszentléleken **Kozma Dóme** Ferenc-rendi szerzetes, csíksomlyói gimnáziumi tanár.

Száztiz éve, 1902. március 16-án **hunyt el** Budapesten **Feleky Miklós** színművész, rendező,ínházigazgató, író, 48-as honvéd. Pályafutását Csíkszeredában kezdte: Kisfaludi Ilkájában Alexis szerepét játszotta.

Százkilencven éve, 1822. március 16-án **hunyt el** Nagyszebenben **Herter Júlia** fényképész. Karcfalván született.

Negyven éve, 1972. március 16-án **hunyt el** Kolozsváron **Vencel József** szociológus, egyetemi tanár. Csíkszeredában született.

Harmincöt éve, 1977. március 17-én **hunyt el** Marosvásárhelyen **Veégh Sándor** irodalomtörténész, műfordító. Csíkszeredában érettségizett és egy ideig itt tanított.

Kétszáz éve, 1812. március 21-én **született** **Sebestyén Gábor** csíkszeredai plébános, akit az 1848–49-es forradalom után a hadbírósgát kötélt általi halálra, majd kegyelemből tíz év vasban töltendő várfogságra ítelt.

Százhatvanöt éve, 1847. március 21-én **született** Szépvízen **Kovács Jenő** színész.

Hatvanöt éve, 1947. március 21-én **született** Erdőszentgyörgyön **Miklóssy-Vári Vilmos** természettudományi író, szerkesztő, a Hargita Megyei Múzeum muzeológusa.

Százharminc éve, 1882. március 23-án **hunyt el** Gyulafehérváron **Fogarasy Mihály** erdélyi római katolikus püspök, pápai trónálló, valóságos titkos tanácsos. Középfokú iskoláit Csíksomlyón végezte.

Hatvan éve, 1952. március 25-én **hunyt el** Ghencean **Fekete János** plébános, volt politikai üldözött. Csíksomlyón érettségizett.

Százöt éve, 1907. március 27-én **hunyt el** Besztercén **Grozé Győző** (Nicefor) címzetes alezredes, kerületi csendőrpáncsnok-helyettes. Néhány évig Csíkszeredában volt szakaszpáncsnok.

Kétszázhuszonöt éve, 1787. március 28-án **hunyt el** Désen **Péterffy István Márton** OFM tartományfőnök. Csíkszentgyörgyön született.

Százötven éve, 1862. március 28-án **született** Alsó-Kálosán (Gömör megye) **Perjéssy Mihály** jogi doktor, királyi ítélőtáblai bíró, a csíkszeredai királyi törvényszék elnöke.

Száztiz éve, 1902. március 31-én **hunyt el** Baden bei Wienben **Czakó Ferenc** császári és királyi vezérőrnagy. Csíkszeredában született.

Hatvanöt éve, 1947. március 27-én **hunyt el** Budapesten **Márffy Ede** jogász, egyetemi tanár. 1917-ben katonatisztként huzamos időt töltött Csíkszeredában.

Hetvenöt éve, 1937. március végén **hunyt el** Csíkszeredában **Miczi Miska**, a korszak egyik legnépszerűbb csiki cigányzenésze.

NYOLCVAN ÉVE SZÜLETETT SALLÓ ISTVÁN

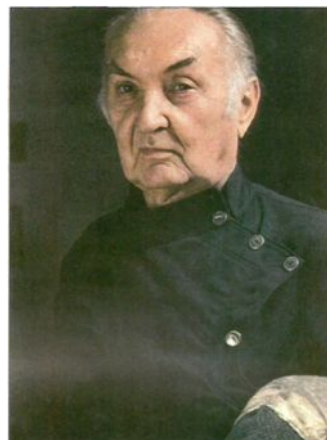
Nyolcvan éve, 1932. március 3-án született Zsögödben Salló István szobrász, író, közéleti személyiség, az 1960–70-es években Csíkszereda kulturális életének egyik meghatározó egyénisége. Középiskolai tanulmányait a csíkszeredai gimnáziumban végezte, majd a csíksomlyói tanítóképzőben pedagógiai oklevelet szerzett. 1959-től a Csík rajoni Művelődési Ház vezetője, 1968–1978 között a Hargita Megyei Népi Alkotások Házának igazgatója volt. A népi hagyományok feltárásában, közreadásában és megőrzésében jelentős szerepet vállalt. Kisregényeket, elbeszéléseket, gyermekverseket, meséket és színdarabokat írt. 1978-tól Tatabányán élt.

Salló István (A felvétel Szabó Magdolna tulajdona.)

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT ÉLTHES CSABA

Száz éve, 1912. március 10-én született Csíkszeredában Élthes Csaba (tusnádi) vívómester, jogász, huszárhadnagy. 1919-től Magyarországon élt, 1958-ban az Amerikai Egyesült Államokba emigrált. A New York-i Atlétikai Klub és Vívó Klub edzője volt. Számos szacikke jelent meg amerikai és francia lapokban. Az Egyesült Államok olimpiai csapatának edzője volt 1964–1988 között, kisebb megszakításokkal. Ő edzette többek között Peter Westbrook olimpiai bronzérmes vívót és Jerry O'Connell színművészt. 1995-ben, egy budapesti látogatása alkalmával, agyvérzésben hunyt el.

Élthes Csaba (<http://museumofamericanfencing.com>)

HETVENÖT ÉVE HUNYT EL MICZI MISKA

Hetvenöt éve, 1937. március végén hunyt el Csíkszeredában Miczi Miska, a korszak egyik legnépszerűbb csíki cigányzenésze. Szászfenésen született 1865 körül és az 1880-as évek végén telepedett le Csíkszeredában, ahol rövid időn belül nagy hírnévre tett szert. Keresztelők, esküvők, temetések nem zajlottak nélküle, de ő kísérte a harcba induló katonákat is. „A talpalávalót és a hallgató magyart egyforma virtuozitással tudja huzni, s amellet nótáit olyan eredeti cigányos arczjátékkal kíséri, hogy gyönyörűség nézni.” (Csíki Lapok, 1900. május 2.) Temetésén, 1937. március 31-én Antal Áron főgimnáziumi tanár mondott gyászbeszédet.

Csíkszeredai kirándulók Tusnádfürdőn, 1920-ban. Középen, hegedűvel Miczi Miska. (A felvétel Aczél Sára hagyatékából származik.)

ÁPRILIS

ÁRPILISI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Száva Tibor Sándor adatai szerint **száztizenöt éve**, 1897. április 1-jén **született** Csíkszeredában **Hirsch Hugóné, Filep Judit** (más adatok szerint a vasútvonal megnyitásának napján, április 4-én). A népművelői és karitatív feladatokat is felvállaló Hirschné többek között a csíkszeredai népkonyha fenntartója és a Katolikus Népszövetség alelnöke volt.

Száztizenöt éve, 1897. április 6-án **hunyt el** **Adorján Imre** csíksomlyói tanár.

Százhuszonöt éve, 1887. április 11-én **született** Erzsébetvárosban szőkefalvi **Nagy Gyula** matematikai szakíró, egyetemi tanár. Tanított Csíksomlyón és Csíkszeredában is.

Száztíz éve, 1902. április 14-én **született** **Tusnádon Betegh Bébi színész**.

Százhatvanöt éve, 1847. április 14-én **született** **Zalatnán Móríc Gyula** csíksomlyói főgimnáziumi tanár, szakíró, a Székelyföld szerkesztője.

Százharminc éve, 1882. április 17-én **született** Budapesten, és **nyolcvan éve**, 1932. március 29-én **hunyt el** ugyanott báró **Rudnyánszky Sándor** országgyűlési képviselő. 1903-ban Csík megyében volt közigazgatási gyakornok.

Ötvenöt éve, 1957. április 19-én **hunyt el** Biharkeresztesen **Rugonfalvi Kiss István** történész, egyetemi tanár. Gyimesfelsőlokon született. **Harminc éve**, 1982. április 19-én **hunyt el** **Écsy László János OFM** csíksomlyói házfőnök, tartományfőnök.

Ötven éve, 1962. április 21-én **született** Csíkszeredában **Páll Ágnes** táncoktató.

Adorján Imréről feljegyezték, hogy „örökösen feketé, magyar ruhában és ezüstsarkantyús csizmában járt”.
(A félvétel Adorján Zsuzsanna tulajdona.)

Százhatvan éve, 1852. április 22-én **született** Csatószezen és **száztíz éve**, 1902. november 6-án vagy 7-én **hunyt el** Désaknán **Kovács Gyárfás** római katolikus plébános, jegyző, képviselő.

Tizenöt éve, 1997. április 22-én **hunyt el** Clevelandban (USA) **Balló István** egyesületi vezető, csendőrtiszt, az Amerikai Erdélyi Szövetség egyik alapítója és két évtizedig elnöke. Csíksomlyón született.

Háromszázhuszonöt éve, 1687. április 25-én **hunyt el** Gyergyószárhegyen **Kájoni János** Ferenc-rendi szerzetes, zeneszerző, a csíksomlyói nyomda alapítója.

Huszonöt éve, 1987. április 25-én **hunyt el** Szegeden **Károly Árpád** kertészmérnök, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. Csíkmenaságon született, Csíkszeredában folytatta középiskolai tanulmányait.

Száz éve, 1912. április 25-én **született** **Szárhegyen Gurzó György Anaklét** OFM teológiai tanár, templomigazgató. A gimnáziumot Marosvásárhely, Medgyesen és Csíksomlyón végezte.

Száztizenöt éve, 1897. április 26-án **született** Csíkszentdomokoson **Hankó János** grafikus. A csíkszeredai Római Katolikus Főgimnáziumban érettségizett.

Hetven éve, 1942. április 27-én **hunyt el** Brassóban **Csiszér Imre Elek** OFM tartományfőnök. Csíkesobotfalván született.

Harminc éve, 1982. április 28-án **hunyt el** Bukarestben **Kahána Ernő** orvosi és lélektani író, publicista. Csíkszeredában is tevékenykedett.

Száznegyvenöt éve, 1867. április 29-én **született** Székelyudvarhelyen **Sárosy Károly** újságíró, elbeszélő. A csíksomlyói Római Katolikus Főgimnáziumban tanult.

SZÁZTIZENÖT ÉVE HUNYT EL ADORJÁN IMRE

Száztizenöt éve, 1897. április 6-án hunyt el Adorján Imre csíksomlyói tanár. Csíkmenaságon született száznolcvanöt éve, 1827-ben. Csíksomlyón, majd Kolozsváron tanult, másodéves jogászként ment a harctérre. A szabadságharc leverése után, Endes Miklós adatai szerint, osztrák baka, majd hamarosan Jósika Lajos titkára Kolozsváron. 1856-tól Csíksomlyón tanított. Harminc éven át, „ahogy csak lehetett, izzó hazaszeretet csepegtetett a tanulóifjúság szívébe”. Ő alapította a főgimnázium önképzőkörét, híresen jó táncos volt, és a legjobb kardvívó az egész környékén. Temetésén Kassai Lajos főgimnáziumi tanár mondott gyászbeszédet.

Rudnyánszky Sándor a csíksomyói Római Katolikus Főgimnázium 1898–1899-ben végzett növendékeinek tablóján.

Páll Ágnes (Ismeretlen szerző felvétele.)

A karcfalvi erődtemploma udvara – Hankó János rajza A Hírnökben

SZÁZHARMINC ÉVE SZÜLETETT BÁRÓ RUDNYÁNSZKY SÁNDOR

Százharminc éve, 1882. április 17-én született Budapesten, és nyolcvan éve, 1932. március 29-én hunyt el ugyanott báró Rudnyánszky Sándor országgyűlési képviselő. 1903-ban Csík megyében volt közigazgatási gyakornok, 1904-től tiszteletbeli megyei aljegyző. 1906-ban Szék város országgyűlési képviselője lett a függetlenségi és 48-as párt tagjaként. Zsögödi Mikó Bálint főispán rokonaként ő örökölte a zsögödi Mikó-kúriát.

ÖTVEN ÉVE SZÜLETETT PÁLL ÁGNES

Ötven éve, 1962. április 21-én született Csíkszeredában Páll Ágnes táncoktató, a gyergyószentmiklósi Step Dance Sportklub alapítója és vezetője, több díjazott táncos-nemzedék oktatója és edzője. Tanulmányai befejezése után a balánbányai kórház ápolónőjeként, később a gyergyószentmiklósi Nemzeti Bank alkalmazottjaként dolgozott. 1997-ben alakította meg a Step Dance Tánciskolát, ahol eleinte egyedül oktatót több száz gyereket és felnőtt. Később a tánciskola sportklubba alakult át, és országos bajnok versenytáncosok nőttek ki tagjai közül. Rákbetegségben hunyt el Kecskeméten 2011. október 30-án.

SZÁZTIZENÖT ÉVE SZÜLETETT HANKÓ JÁNOS

Száztizennöt éve, 1897. április 26-án született Csíkszentdomokoson Hankó János grafikus. A Romániai Magyar Irodalmi Lexikon adatai szerint a csíkszeredai Római Katolikus Főgimnáziumban érettségizett 1915-ben. Jogi doktorátusának megszerzése után a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezető tisztviselője volt. Kolozsváron az 1920-as évek közepétől jelentek meg tollrajzai, főleg A Hírnök és a Pásztortűz folyóiratokban. A kolozsvári műemlékeken kívül készültek rajzai a Székelyföldön, a Maros mentén, Kalotaszegen is. A II. világháború idején Budapesten telepedett le. 1969-ben repülőszerencsétlenség áldozata lett.

MÁJUS

MÁJUSI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Százötvenöt éve, 1857. május 1-jén **született** Baróton **Pál Antal** főgimnáziumi tanár, a Közművelődés szerkesztője, szakíró. Csíkszentgyörgyön is dolgozott.

Hatvan éve, 1952. május 3-án **született** Uzonban **Benkő Szilágyi Éva** képzőművész, textiles, rajztanár. Csíkszeredában tevékenykedett.

Száznyolcvanöt éve, 1827. május 7-én **született** gróf **Lázár Kálmán**. Jókai Mór vele utazta be Székelyföldet.

Hetvenöt éve, 1937. július 25-én **született** Gyergyóalfaluban és **harminc éve**, 1982. május 7-én **hunyt el** Csíkszeredában **Sövr Elek** festőművész.

Negyvenöt éve, 1967. május 8-án **hunyt el** Kászonjakabfalván **Gábor János Anasztáz OFM** plébános. Középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végezte.

Százhetven éve, 1842. május 8-án **született** Petőfalván **Héya Mihály** orvos, szakíró. Csíksomlyón is tanult.

Százötvenöt éve, 1857. május 9-én **született** Budapesten szentmiklósi **Szabó Géza** csíkmegyei királyi tanfelügyelő.

Száz éve, 1912. május 9-én **hunyt el** Brassóban **Polyánszky Dénes** csendőrszázados, szárnyparancsnok, csíkszeredai szakasparancsnok.

Százharminc éve, 1882. május 11-én **született** Gyergyóditróban **Gaál Endre** közíró, Csík vármegye al-, majd főjegyzője, a Csíki Magánjavak vagyongazdálkodója.

SZÁZNYOLCVANÖT ÉVE SZÜLETETT GRÓF LÁZÁR KÁLMÁN

Száznyolcvanöt éve, 1827. május 7-én született szárhegyi gróf Lázár Kálmán zoológus, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, országgyűlési képviselő, az erdélyi ornitológia korai történetének jelentős alakja, szenvedélyes vadász és gyűjtő (többek között kétezer kitért madara és nyolcszáz madártojása volt). Ő állította össze elsőként az Erdélyben élő madarak – 217 fajt tartalmazó – listáját. Cikkei, tudósításai, úti beszámolóit és kisebb elbeszéléseit különféle lapokban jelentek meg. Többször járt Székelyföldön, pl. a borszéki fürdőn ismerkedett meg későbbi feleségével. Jókai Mór vele utazta be a Székelyföldet 1853 májusában.

Száz éve, 1912. május 15-én **született** Csíkszeredában **Drócsay Imre** grafikus.

Ötvenöt éve, 1957. május 19-én **hunyt el** Budapesten vitéz menasági **Adorján Ágoston** honvéd altábornagy. Csíkmenaságon született.

Százöt év, 1902. május 20-án **született** Gyulafalván **Haszmann Pál** néprajzi és helytörténeti kutató, tanár. Csíksomlyón is tanult.

Negyvenöt éve, 1967. május 21-én **hunyt el** Adelaide-ban (Ausztrália) **Lakatos Géza** csíkzsentsimoni származású katonatiszt, miniszterelnök.

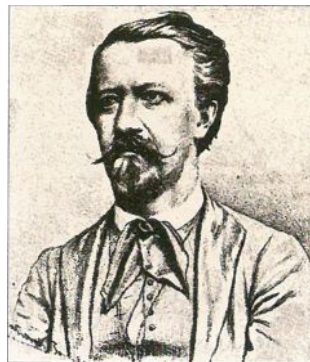
Százötvenöt éve, 1857. május 24-én **született** Csíkszeredában **Molnár Lajos** pénzügyi igazgató, a magyar sportirodalom úttörője.

Száz éve, 1912. május 26-án **született** Szilágysomlyón **Moldován Ernő Artúr OFM** házfőnök, volt politikai üldözött. A gimnáziumot Székelyudvarhelyen és Csíksomlyón végezte.

Nyolcvanöt éve, 1927. május 27-én **született** Csíkszentmiklóson **Tabák László** újságíró, író. Tel Avivban hunyt el 2011-ben.

Száz éve, 1912. május 30-án **született** Jegenyén **Juhász Antal** plébános, volt politikai fogoly. Csíkszeredában hunyt el.

Öt év, 2007. május 31-én **hunyt el** Egerben **Gál Elemér** gyartanár, író, újságíró, szerkesztő. Csíkszeredában született.

Lázár Kálmán gróf (Dr. Kristóf György): Jókai napjai Erdélyben. – Kolozsvár: Páztortűz, 1925.)

SZÁZHARMINC ÉVE SZÜLETETT GAÁL ENDRE

Százharminc éve, 1882. május 11-én született Gyergyóditróban Gaál Endre közíró. A polgári iskolát szülőhelyén, jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. A Romániai Magyar Irodalmi Lexikon szerint 1910-től Csík vármegye al-, majd főjegyzője, a Székelység című lap szerkesztője, 1918 után ügyvédi pályára lépett, a Csíki Magánjavak vagyonkezelője volt 1923-ig. Írásaiban gazdasági kérdésekkel foglalkozott. 1950-ben Gyergyóditróban hunyt el.

A Székelység fejléce (Vofkori György: Csíkszereda és Csíksomlyó képes története. Békéscsaba, 2007.)

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT DRÓCSAY IMRE

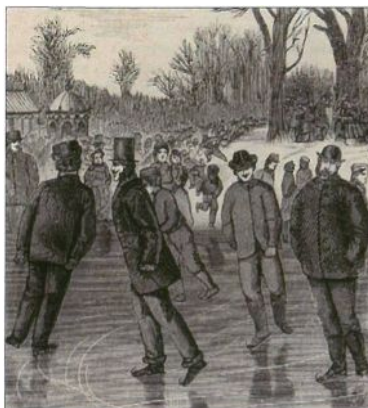
Száz éve, 1912. május 15-én született Csíkszeredában Drócsay Imre grafikus, bélyegtervező. A budapesti, majd a bukaresti képzőművészeti főiskolán tanult. 1952-től tanársegédként dolgozott a Bukaresti Képzőművészeti Főiskolán, majd a belügyminisztérium képzőművészeti stúdiójának vezetője, később az Országos Tűzvédelmi Főparancsnokság plakáttervezője, aztán a bukaresti Petőfi Ház rajzoktató tanára. Részletező hűséggel festett városképeket, ipari tájakat. Sportolóként is sikereket ért el; négyszeres Székely Kupa-győztes volt; siugrásban, műlesiklásban többszörös országos bajnok. 2001. február 3-án hunyt el. Végakarata az volt, hogy hamvait a Hargita-tetőn szórják szét.

Drócsay Imre egyik siverseny után
(A felvétel a Csíki Székely Múzeum tulajdona.)

SZÁZÖTVENÖT ÉVE SZÜLETETT MOLNÁR LAJOS

Százötvenöt éve, 1857. május 24-én született Csíkszeredában Molnár Lajos pénzügyi igazgató, újságíró, a magyar sportirodalom úttörője. Budapesten a Magyar Athletikai Klub alapító tagja és legelső titkára, a Reform című napilap újságírója. Második, Athletikai gyakorlatok című kötetét már Csíkszeredába hazatérve fejezte be. Atlétikai tárgyú művei máig forrásmunkának számítanak. Csíkszeredában ő korcsolyázott először acélkorcsolyával, a maga létesítette pályán, az édesapja, dr. Molnár József csürje mögött.

Korcsolyázás (Molnár Lajos: Athletikai gyakorlatok. – Budapest, 1879.)

JÚNIUS

JÚNIUSI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Negyven éve, 1972 júniusában **hunyt el** Nagybányán **Bokor Sándor** plébános, vértanú. 1931–1933 között Csíkszeredában tanult.

Kilencven éve, 1922. június 7-én **született** Gyergyóalfaluban **László Antal** Kossuth-díjas vegyész-mérnök, egyetemi tanár, a kémiai tudományok doktora. Csíkszeredában tanult.

Százhatvan éve, 1852. június 8-án **született** Kézdiálmáson **Jakab Antal**, a csíksomlyói főgimnázium tanára.

Százhuszonöt éve, 1887. június 11-én **hunyt el** Marosvásárhelyen **Zerich Tivadar** teológiai doktor, papnevelő-intézeti igazgató, egyetemi tanár. Csíksomlyón végezte a gimnáziumot.

Százhatvanöt éve, 1847. június 14-én **született** Csíkszentléleken **Bándi Vazul** történész, a csíksomlyói főgimnázium tanára, igazgatója.

Százöt éve, 1907. augusztus 2-án **született** Hunyadbojczán, és **harminc éve**, 1982. június 15-én **hunyt el** Aradon **Návrádi**

Ágoston pedagógiai szakíró, szerkesztő. A tanítóképzőt Csíkszeredában végezte.

Kilencven éve, 1922. június 22-én **hunyt el** Celdömölkön **Göttmann Bódog** alezredes, kerületi csendőrpáncsnok-helyettes. Őrszáncsnok volt Csíkszeredában.

Nyolcvanöt éve, 1927. június 25-én **született** Kászónújfaluban **Róka Antal** atléta, gyalogló.

Negyvenöt éve, 1967. június 26-án **hunyt el** Szatmárnémetiben **dr. Imets Izra Károly** OFM tartományfőnök. Tusnádon született, gimnáziumi tanulmányait Csíksomlyón végezte.

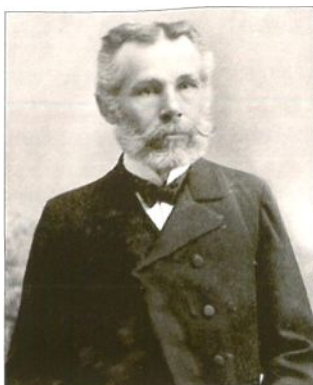
Hetven éve, 1942. június 29-én **született** Csíkcsicsóban **Búzás László** közgazdász, a romániai kommunista-ellenes harc egyik meghatározó alakja.

Bokor Sándor a csíkszeredai Római Katolikus Főgimnázium 1933-ban végzett diákjainak tablóján (A felvétel Löffler Vilmos hagyatékából származik.)

NEGYVEN ÉVE HUNYT EL BOKOR SÁNDOR

Negyven éve, 1972 júniusában hunyt el Nagybányán Bokor Sándor plébános. Brassóban született, Kézdivásárhelyen, majd Csíkszeredában tanult. A teológiát Gyulafehérváron végezte, Gyergyóremetén és Csátószegen is volt káplán. 1945-től nagybányai, majd eltűnéséig erzsébetbányai plébános. Erzsébetbányán 1972. június 12-re volt kitűzve a bérmálás, amelyre Márton Áron püspököt várták. Az esemény előtt néhány nappal Bokor Sándor plébánost Nagybányára, a rendőrségre idézték be, többé senki nem látta. Holttestét állítólag a Dunából halászták ki, senki nem tekinthette meg. A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Hatóság 2003. január 13-án beindította a boldoggá avatásához szükséges egyházmegyei vizsgálatot.

Jakab Antal tanár (Csíksomlyói Szent Péter és Pál-plébánia: Domus História)

Bándi Vazul igazgató (Csíksomlyói Szent Péter és Pál-plébánia: Domus História)

Búzás László (balról a negyedik) 2001-ben a kommunizmus üldözöttéinek csíkszeredai emlékművénél (Daczó Katalin felvétele)

SZÁZHATVAN ÉVE SZÜLETETT JAKAB ANTAL

Százhatvan éve, 1852. június 8-án született Kézdivásárhelyen Jakab Antal, a csíksomlyói főgimnázium tanára. Tanulmányait Kézdivásárhelyen, Kolozsváron és Gyulafehérváron végezte. Csíksomlyón a mennyiség- és természettan tanára volt. Írásai elsősorban a gimnáziumi értesítőben jelentek meg. Harmincéves tanári működése alkalmával, 1909-ben 400 koronás alapítványt tett az ifjúság jutalmazására. „Szerény, tartózkodó modoráért közbecsülésben részesült. Tanítványai szigorú igazságossága miatt nagy tiszteletben tartották.” (Tivai Nagy Imre: Emlékezés régi csikiakról)

SZÁZHATVANÖT ÉVE SZÜLETETT BÁNDI VAZUL

Százhatvanöt éve, 1847. június 14-én született Csíkszentléleken Bándi Vazul történész, a csíksomlyói főgimnázium tanára, igazgatója. Előbb Székelyudvarhelyen tanított, 1891–1900 között a csíksomlyói főgimnázium és bentlakás igazgatója volt. Az általa szerkesztett gimnáziumi értesítők iskolatörténeti adatok mellett értékes tanulmányokat is tartalmaznak. Legjelentősebb munkája a Csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium története, amelyet 1896-ban adott ki. Érdemei közé tartozik, hogy az ő buzdítására szavazott meg százezer aranykoronát Csík vármegye a gimnázium Csíkszeredába való áthelyezésére. 1900–1907 között a Brassói Római Katolikus Főgimnázium igazgatója volt, 1909-ben hunyt el.

HETVEN ÉVE SZÜLETETT BÚZÁS LÁSZLÓ

Hetven éve, 1942. június 29-én született Csíkcsecsőben Búzás László közgazdász, a romániai kommunista-ellenes harc egyik meghatározó alakja. 1983-ban tartóztatták le államellenes szervezkedés vádjával, Borbély Ernővel és Biró Katalinnal együtt. Hat évre ítélték. 1987-ben szabadult, majd a Szekuritáté folytonos zaklatásai miatt 1989 végén Magyarországra költözött. 1990 márciusában hazatelepedett. A Romániai Magyar Kiszgadzapárt alapítója és első elnöke, a Magyarok Világszövetsége Székelyföldi Társaságának alapító tagja, a Csíkszéki Szervezet elnöke volt. 2010-ben hunyt el.

JÚLIUS

JÚLIUSI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Százharminc éve, 1882. július 1-jén **hunyt el** Csíktaplocán **Lázár Dénes** főispán, országgyűlési képviselő.

Százhetven éve, 1842. július 2-án **született** Kászonújfaluban csíkszentkirályi **Ferenczi Benő** magyar királyi államvasúti főellenőr.

Százöt éve, 1907. július 5-én **született** Csíkszeredában **Nagy István** karmester, a kolozsvári zenekonzervatórium igazgatója.

Harmincöt éve, 1977. július 11-én **hunyt el** Budapesten **Teke-
res Sándor** énekes. Csíkménaságon született.

Száz éve, 1912. július 13-án **született** Csíkrákoson Dobos Árpádné **Mánya Anna** író, idegenvezető.

Kétszázötvenöt éve, 1757. július 14-én **hunyt el** Kolozsváron **Boross József** bölcsélet- és hittudor, Jézus-társasági tanár. Szinnyei József adatai szerint Csíkszékben született.

Kilencvenöt éve, 1917. július 18-án **vesztette életét** Csíkszeredában **Firtos Ferenc** irodalomtörténész, kritikus.

Negyven éve, 1972. július 24-én **hunyt el** Marosvásárhelyen **Fuchs Simon** történész, közíró. Madéfalván **született százöt
éve**, 1907. október 24-én.

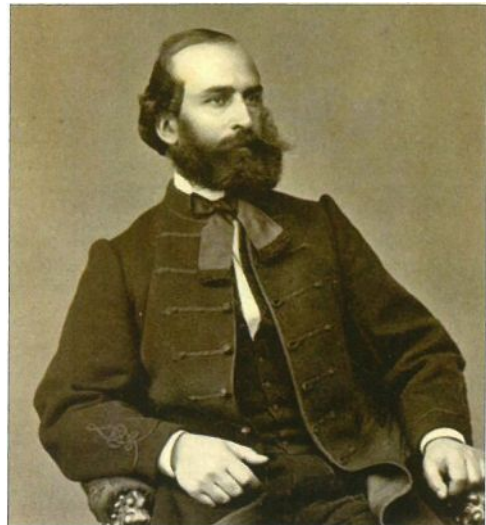
Százötvenöt éve, 1897. július 24-én **hunyt el** Csíksomlyón **Földes József** tanítóképző intézeti igazgató, tankönyvíró.

Százötvenöt éve, 1857. július 27-én **született** Haralyban, Háromszéken **Fejér Ignác** római katolikus plébános, egyházi író. Csíksomlyón is tanult.

Kétszázötvenöt éve, 1797. július 29-én **született** Karcfalván **Mihály Gergely** jegyző, a karcfalvi kerület országgyűlési képviselője.

SZÁZHARMINC ÉVE HUNYT EL LÁZÁR DÉNES

Százharminc éve, 1882. július 1-jén hunyt el Csíktaplocán Lázár Dénes főispán, országgyűlési képviselő. A Havasi Javak igazgatótanácsának tagja, 1866–1879 között a karcfalvi kerület országgyűlési képviselője. Ezután Csík vármegye alispánja, majd két évig – haláláig – főispán. Felesége báró Wildburg Riza volt. „Nem volt vezető politikus, mert szelíd vérmérséklete alig engedte meg a politikai téren való megütközéseket. Türelmesebb volt annál, hogysen a küzdelmes tért kereste volna. Oszatlan tisztelet és szeretet környezte a vármegyében.” (Tivai Nagy Imre) Halála után családja Budapestre költözött, kúriájukat – a mai taplocai művelődési házat – a falunak ajándékozta.

Lázár Dénes (kepkonyvtar.hu)

SZÁZHETVEN ÉVE SZÜLETETT FERENCZI BENŐ

Százhetven éve, 1842. július 2-án született Kászonújfaluban csíkszentkirályi Ferenczi Benő magyar királyi államasvúti főellenőr, szolgabíró, szakíró, a vasúti tisztképző tanfolyam rendes tanára. Csíksomlyón és Marosvásárhelyen tanult. Számos ismeretterjesztő cikket közölt. Legfontosabb műve Vasúti földrajz címmel 1892-ben jelent meg Budapesten, és Európa összes vasútjainak a magyar forgalom szempontjából való rendszeres leírását tartalmazta, számos térképpel és vázlatral. Kötete úttörő műnek számít a szakirodalomban. Ferenczi Benő Baján hunyt el 1915-ben.

Magyar Királyi Államasvutak mozdonya 1892-ben

SZÁZÖT ÉVE SZÜLETETT NAGY ISTVÁN KARMESTER

Százöt éve, 1907. július 5-én született Csíkszeredában Nagy István karmester, a kolozsvári zenekonzervatórium igazgatója. Középkiskoláit Csíkszeredában, egyetemi tanulmányait Budapesten, a Liszt Ferenc Zeneakadémián végezte. 1934-től Marosvásárhelyen volt zenetanár, kórusvezető és karmester. 1941-től a kolozsvári tanítóképzőben tanított, ahol 150 tagú vegyes kórust szervezett olyan színvonalon, hogy Kodály ennek az együttesnek ajánlotta Balassi Bálint elfelejtett éneke című alkotását 1942-ben. Irányítja a Kolozsvári Tanítók Énekkarát, vezényli a kolozsvári Kamarakórust és a Nagy István Énekkart. 1947-től a Romániai Dalszövetség elnöke és a kolozsvári Állami Magyar Opera karnagya volt. 1983-ban Kolozsváron hunyt el.

Nagy István karmester (az állósorban a bal szélén) osztálytársaival az ötvenéves érettségi találkozón 1975. augusztus 16-án

KILENCVENÖT ÉVE HUNYT EL FIRTOŠ FERENC

Kilencvenöt éve, 1917. július 18-án vesztette életét Csíkszeredában Firtos Ferenc irodalomtörténész, kritikus. Firtos Ferenc Szászvárosban született 1891-ben. Színművészeti és filológiai tanulmányait a háború szakította félbe. Repülőtisztként, légi csatában halt hősi halált. „Társaságban nem volt benne semmi az elszánt katonából. A szép és kellemes iránti meleg szeretete sugárzott ki minden szavából, ami őt mindenki előtt közvetlenné és kedvessé tette” – olvasható a Csíki Lapokban 1917. július 18-án a Firtos Ferenc haláláról megjelent beszámolóban. A tisztet a főgimnázium épületében ravatalozták fel, szízek kísérték koporsóját a vasútállomásra, ahonnan szülővárosába szállították.

Csíkszeredában állomaszó repülőgép 1917 körül
(A felvétel Bónis Hanna tulajdona.)

AUGUSZTUS

AUGUSZTUSI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Százhusz éve, 1892 augusztusában **hunyt el** Hódmezővásárhelyen **Lakatos Sándor** jeles táncmester, színpadi táncos.

Száznegyven éve, 1872. augusztus 2-án **született** Székelyudvarhelyen csíkszentsimoni **Endes Miklós** történész, közigazgatási bíró, csíkszentmártoni járásbíró.

Százhusz éve, 1892. augusztus 5-én **született** Gyergyócsomafalván **dr. Csiky János** orvosi szakíró, intézményszervező. Középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végezte.

Hatvan éve, 1952. augusztus 13-án **hunyt el** Csíkszentkirályon **Kristó Péter Xavér** OFM házfőnök.

Százhatvanöt éve, 1847. augusztus 14-én **született** Szombat helyen **Márkus István** miniszteri titkár, a csíkszeredai kerület országgyűlési képviselője.

Százöt éve, 1907. augusztus 17-én **született** Kézdivásárhelyen és **húsz éve**, 1992. augusztus 24-én **hunyt el** **Dávid László** nagyprépost, a teológiai tudományok doktora. 1945-ben a csíksomlyói tanítóképző megbízott igazgatója volt.

Százöt év, 1902. augusztus 19-én **született** Csíkpálfalván **Gál Ferencné Sántha Julianna** népművész, szövőasszony.

Ötven éve, 1962. augusztus 24-én **hunyt el** Temesváron **Márton A. Géza** mezőgazdasági szakíró, a csíkszeredai földhivatal osztályvezetője.

Százöt év, 1907. augusztus 27-én **született** Szamosújváron **Danczkay Pattantyús Ábrahám-Miklós** plébános, volt politikai üldözött. Csíksomlyón is tevékenykedett.

Százötven éve, 1862. augusztus 26-án **született** Csíkszentgyörgyön **Miklós István** prelátus kanonok, egyházkerületi főtanfelügyelő.

Százhuszonöt éve, 1887. augusztus 30-án **született** Budapesten **Tompa Béla** színész, színigazgató, Csíkszereda egyetlen színházi lapja, a Színházi Újság szerkesztője. Esküvőjét az év, 1912-ben Csíkszeredában tartotta.

Száztizennöt éve, 1897. augusztus 31-én **hunyt el** Csíkborszóvában **Balogh Ignác** honvéd főhadnagy.

Lakatos Sándor (Rajta párok, táncoljunk! című kötetéből)

SZÁZHÚSZ ÉVE HUNYT EL LAKATOS SÁNDOR

Százhusz éve, 1892 augusztusában hunyt el Hódmezővásárhelyen Lakatos Sándor jeles táncmester, színpadi táncos, akit Petőfi Sándor a „lábászok lábásának” nevezett. A csíkszentsimoni születésű táncművész próbálta rendszerbe foglalni a magyar tánc mozdulatkincsét. Koreográfiáival szervesen kapcsolódott a kor politikai mozgalmaihoz. 1851-ben a lengyelek iránti rokonszenvét a Testvértánc, majd a nemzeti múltra emlékeztetést az Ősapáink toborzó tánca (1858), az 1860-as évek politikai küzdelmeit, a kossuthi eszméket Egyesüljünk! című ötrészes társastánc-koreográfiájában fejezte ki. Az 1860-as évek elején elsőként próbálkozott tánctanítóképző megalakításával. – A Magyar Életrajzi Lexikon nyomán.

Márkus István (Vasápmapi Újság, 1880. 15. sz.)

SZÁZHATVANÖT ÉVE SZÜLETETT MÁRKUS ISTVÁN

Százhatvanöt éve, 1847. augusztus 14-én született Szombathelyen Márkus István miniszteri titkár, újságíró, Márkus Emília testvérbátyja. Újságírói működését az Esti Lapnál kezdte, majd a Nemzeti Hírlapnak dolgozott. 1875–1878 között a csíkszeredai kerület országgyűlési képviselője volt, „s a parlamentben feltűnt beszédeinek tartalmával és formájával.” – emlékezik Szinnyei József. Megválasztása emlékére Tivai Nagy Imre adatai szerint két darab ezer forintos földtehermentesítési kötvényt adományozott a városnak, így jött létre a Márkus-alap. Élete utolsó éveiben a Pester Lloyd vezércikkírója és a Borszem Jankó szerkesztője volt. 1880-ban hunyt el.

Gyulafehérvári teológusok és tanáraik 1940 körül
(A felvétel Orbán László tulajdona.)

SZÁZÖT ÉVE SZÜLETETT DÁVID LÁSZLÓ

Százöt éve, 1907. augusztus 17-én született Kézdivásárhelyen és húsz éve, 1992. augusztus 24-én hunyt el Dávid László nagyprépost, a teológiai tudományok doktora. Szülővárosában, majd Rómában tanult, 1931-ben szentelték pappá. 1936-tól főiskolai lelkész, 1940-ben Kolozsváron, illetve Gyulafehérváron teológiai tanár. 1941–1944 között az egyházmegye szörványgondozási irányítója, 1945-ben a csíksomlyói tanítóképző megbízott igazgatója. 1946-tól Gyulafehérváron püspöki titkár. 1951-ben letartóztatták, 1952-ben 19 évre ítélték, 1964-ben amnesztiával szabadult. 1973-tól gyulafehérvári plébános, kanonok, nagyprépost, 1977–1984 között a kolozsvári Szent Mihály-templom plébánosa volt. 1992-ben hunyt el. – A Magyar Katolikus Lexikon nyomán.

Kristó Péter Xavér a Kristó-rokonsággal 1932-ben (A felvétel Kristó Boróka tulajdona.)

HATVAN ÉVE HUNYT EL KRISTÓ PÉTER XAVÉR OFM

Hatvan éve, 1952. augusztus 13-án hunyt el Csíkszentkirályon Kristó Péter Xavér OFM házfőnök. Csíkszentkirályon született, Csíksomlyón a tanítóképző növendéke volt. A teológiát Vajdahunyadon végezte. 1907-ben szentelték pappá. 1914-től az olasz fronton tábori lelkész. Körösbányán 1920–1931 között plébános és zárdafőnök volt, magyar iskolát alapított, helyreállította a zárdát és a templomot. Az Országos Magyar Párt helyi tagozatának elnökeként is tevékenykedett. Cikkei és tanulmányai különböző folyóiratokban jelentek meg.

SZEPTEMBER

SZEPTEMBERI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Száztíz éve, 1902. szeptember 4-én **hunyt el** Csíkszeredában **Molnár József** orvosi szakíró, Csíkszék főorvosa.

Háromszázharmincöt éve, 1677. szeptember 5-én **hunyt el** Csíksomlyón **Domokos (Damokos) Kázmér** Ferenc-rendi szerzetes, az erdélyi ferencesek főnöke, felszentelt püspök.

Negyven éve, 1972. szeptember 6-án **hunyt el** Csíkszeredában **Gál Árpád** zeneszerző, népművelő.

Tizenöt éve, 1997. szeptember 6-án **hunyt el** Sepsiszentgyörgyön **Erőss Imre János** tanár, restaurátor, képzőművész. Csatószezen született.

Százöt éve, 1907. szeptember 7-én **született** Csíksomlyón **Tamás Imre**, a Szoboszlai Aladár-féle per egyik elítélteje.

Harmincöt éve, 1977. szeptember 8-án **hunyt el** Csíkszeredában **Kovács Dénes** tanár, grafikus, festő, néprajzi író, muzeológus, a Csíkszeredai Múzeum igazgatója.

Háromszázhuszonöt éve, 1687. szeptember 9-én **hunyt el** Csíksomlyón **Görög István** ferences pap, iskolaépítő, bákói püspöki helytartó, Moldva apostoli elnöke. Csíkaplócán született.

Hetvenöt éve, 1937. szeptember 10-én **született** Csíksomor-tánban **Becze Antal** tanár, helytörténész, tanfelügyelő.

SZÁZÖT ÉVE SZÜLETETT TAMÁS IMRE

Százöt éve, 1907. szeptember 7-én született Csíksomlyón Tamás Imre tanító, a Szoboszlai Aladár-féle per egyik vádlottja. Tamás Imre temesvári tanítóskodása idején barátkozott össze Szoboszlai Aladárral, aki bevonta a Magyar–Román Konföderációra vonatkozó elképzeléseibe. Szoboszlai hatására megszervezte a mozgalomba testvérét, Tamás Dezsőt és Orbán Istvánt is. Az elképzelésüket nem tudták megvalósítani, a mozgalmat leleplezték, és a tagokat letartóztatták. Tamás Imrét 1957. október 10-én tartóztatták le. A kolozsvári III. Hadtest hadbírósa halálra ítélte. Az ítéletet 1958. szeptember 1-jén a Szekuritáté temesvári vagy aradi börtönében hajtották végre. Sírhelye ismeretlen.

Százhusz éve, 1892. szeptember 10-én **született** Kézdivásárhelyen **dr. Balogh János** sakkozó, csíkszeredai ügyvéd.

Százharmincöt éve, 1877. szeptember 11-én **született** Brassóban **Bálint Vilmos** népművelő. Kozmáson hunyt el.

Huszonöt éve, 1987. szeptember 11-én **hunyt el** Nagybányán **Rácz Albert** újságíró, helytörténész. Ajnádon született, középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végezte.

Háromszáz éve, 1712. szeptember 20-án **hunyt el** Nagyszombatban **Illyés András József** megyéspüspök. Csíkszentgyörgyön született.

Kétszáznyolcvanöt éve, 1727. szeptember 21-én **született** Madéfalván **Zöld Péter** történétíró, lelkész.

Százkilencvenöt éve, 1817. szeptember 21-én **született** Csíkszentgyörgyön **Gál Sándor** szabadságharcos honvédtábornok.

Száztizenöt éve, 1897. szeptember 23-án **született** Zsögödben **Kozán Imre** agrármérnök, mezőgazdasági szakíró.

Száztíz éve, 1902. szeptember 23-án **született** Csíkcsecsóban **Kopacz Tamás**, az első csíki kommunisták egyike, börtönigazgató, rövid ideig Csíkszereda polgármestere.

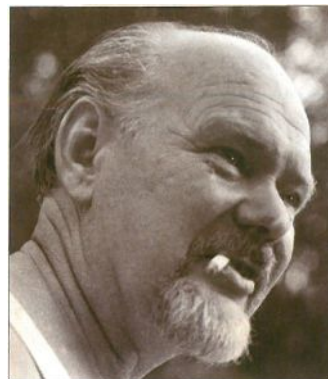
Százkilencvenöt éve, 1817. szeptember 29-én **született** Gyergyóalfaluban oroszfaji **Mikó Mihály** országgyűlési képviselő és kormánybiztos. Csíksomlyón hunyt el.

Kopjafa a kivégzettek emlékére a csíksomlyói Szent Péter és Pál plébániatemplom cimetérében. (Daczó Katalin felvétele)

HARMINCÖT ÉVE HUNYT EL KOVÁCS DÉNES

Harmincöt éve, 1977. szeptember 8-án hunyt el Csíkszeredában Kovács Dénes tanár, grafikus, festő, néprajzi író, muzeológus, a Csíki Múzeum igazgatója. Kovács Dénes Tótszentpálton született, Gödöllőn érettségizett, felsőbb tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Akadémián végezte. Rajztanárként kezdte pályáját Csíkszeredában, majd 1950-től a Csíki Múzeum igazgatója és évkönyveinek, közleményeinek szerkesztője volt. 1959-ben letartóztatták, s két év után szabadulva előbb a csíkszeredai Készruhágyárban dolgozott, majd 1963-tól a Csíki Múzeum muzeológusa, 1968-tól a Hargita Megyei Művelődési Bizottság népművészeti irányítója. Több néprajzi, művelődéstörténeti és helytörténeti kötete jelent meg.

Kovács Dénes
(A felvétel Hargita Megyei Kulturális Központ tulajdona.)

SZÁZHÚSZ ÉVE SZÜLETETT DR. BALOGH JÁNOS

Százhusz éve, 1892. szeptember 10-én született Kézdivásárhelyen dr. Balogh János csíkszeredai ügyvéd, a legsokoldalúbb magyar sakkozók egyike: tábla melletti versenyző, levelezési sakkozó, a megnyitáselmélet kutatója, sakkíró. 1919-ben Csíkszeredában törvényszéki jegyző, 1923-tól ügyvédjelölt, majd ügyvéd 1934-ig, amikor kitelepedett Magyarországra. Csíkszeredaiként vett részt 1928-ban, 1930-ban és 1931-ben a sakkolimpiákon, ugyanakkor a helyi kulturális életben, a jégkorongsport meghonosításában is jelentős szerepet játszott. Kitelepedése után tagja volt az 1936-os müncheni (soron kívüli) olimpián a magyar aranyérmes csapatnak. Sakkozóként 1936-tól 1938-ig, levelezési sakkozóként 1940–1962 között a magyar válogatott tagja. (Bottlik Iván adatai)

Balogh János 1928-ban (Bottlik Iván fotótárából. – Csíki Hírlap, 2008. május 20.)

SZÁZKILENCVENÖT ÉVE SZÜLETETT MIKÓ MIHÁLY

Százkilencvenöt éve, 1817. szeptember 29-én született Gyergyóalfaluban oroszféji Mikó Mihály országgyűlési képviselő és kormánybiztos. Gyergyószentmiklóson, Csíksomlyón és Kolozsváron tanult. 1841-től Csíkszék követe a kolozsvári országgyűlésen. 1848-ban az Unió részleteit kidolgozó országos bizottság tagja és Csíkszék kormánybiztosa volt. A világosi fegyverletételt követően négy évig Josefstadtban fogoly. Később ismét csíkszéki követ, 1866-tól képviselő, majd csikmegeyi főispán. 1881-ben hunyt el Csíksomlyón.

Mikó Mihály (Vasármapi Újság, 1881. 7. sz.)

OKTÓBER

OKTÓBERI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Nyolcvan éve, 1932. október 2-án **született** Kászonfelfitzén **Pataki Imre** jogász, közgazdász, vállalatvezető, prefektus.

Százöt éve, 1907. október 3-án **született** Székelyszentléleken **Benedek Simon Fidél** OFM történetíró, tartományfőnök. Csíkszeredában fejezte be középiskolai tanulmányait.

Kilencvenöt éve, 1917. október 6-án **hunyt el** Kolozsváron **Fáraó Simon** esperes, armenológus, szépvízi örmény plébános.

Százharmincöt éve, 1877. október 7-én **született** Tusnádon **díosadi Kultsár András** közi-
ró.

Száz éve, 1912. október 11-én **született** Brassóban **Deák Gyula**, a csíkszeredai gimnázium tanára.

Százhatvan éve, 1852. október 15-én **hunyt el** Kolozsváron **Kovács (Kováts) Miklós** római katolikus püspök. Tusnádon született.

Száz éve, 1912. október 16-án **született** Csíkszeredában **Botár Csaba Imre** piarista szerzetes, gimnáziumi tanár.

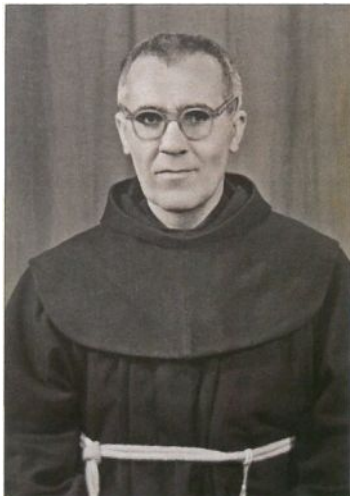
Száz éve, 1912. október 18-án **született** Marosvásárhelyen **Pálffy Ferenc** mezőgazdasági szakíró, a csíkszeredai Római Katolikus Főgimnázium, majd a kolozsvári Mezőgazdasági Főiskola tanára.

Százhetvenöt éve, 1837. november 12-én **született** Tusnádon és **száz éve**, 1912. október 24-én **hunyt el** Gyulafehérváron **Imets Fülöp Jákó** tanár, csíksomlyói gimnáziumigazgató.

Háromszáznegyvenöt éve, 1668. október 21-én **született** Csíkrákoson **Cserei Mihály** erdélyi történetíró.

Huszonöt éve, 1987. október 23-án **hunyt el** Brassóban **Hajdú Béla Leánder** OFM plébános, házfőnök, volt politikai fogoly. Karcfalván született.

Kilencven éve, 1922. október 27-én **hunyt el** Brassóban **Wasykiewicz Viktor** bölcséleti doktor, közi-
ró, a csíksomlyói főgimnázium tanára.

Benedek Simon Fidél OFM 1955-ben, Désen
(A felvétel Benedek Simon Fidél OFM hagyatékából származik.)

SZÁZÖT ÉVE SZÜLETETT BENEDEK SIMON FIDÉL OFM

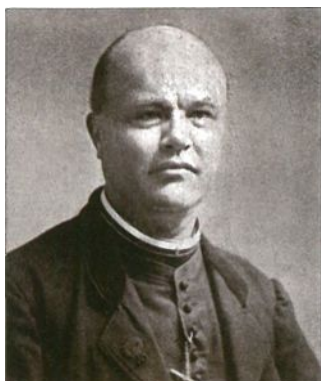
Százöt éve, 1907. október 3-án született Székelyszentléleken Benedek Simon Fidél OFM történetíró, tartományfőnök. A Magyar Katolikus Lexikon adatai szerint 1923-ban lépett a rendbe, 1927-ben Csíkszeredában fejezte be középiskolai tanulmányait. A teológiát Vajdahunyadon végezte. 1930-ban szentelték pappá. 1945-ben a kolozsvári Bolyai tudományegyetem bölcsészkarán történelemből doktorált. 1933-tól Csíksomlyón a klerikusok, illetve a Collegium Seraficum magisztere. 1939-től Kolozsváron tartományi titkár, 1948-tól tartományfőnök. 1951-ben Máriaradnára hurcolták, 1952-től kényszerlakhelyes Désen, a „dési szabadegyetem” spirituális. 1961-ben letartóztatták, hazaárulás vádjával elítélték. 1964-ben közkegyelemmel szabadult. Tartományfőnöki tisztét, mivel a rendes káptalan nem ülhetett össze, haláláig viselte, biztosította a stefanita rendtartomány folyamatoságát. Történeti és egyéb írásai a házkutatások és zaklatások miatt csak részben maradtak fenn. 1979-ben Esztelneken hunyt el.

Kováts Miklós római katolikus püspök
(Vasápmi Újság 1898. 22. szám)

SZÁZHATVAN ÉVE HUNYT EL KOVÁCS (KOVÁTS) MIKLÓS

Százhatvan éve, 1852. október 15-án hunyt el Kolozsváron Kovács (Kováts) Miklós római katolikus püspök. Tusnádon született 1769-ben. A Magyar Életrajzi Lexikon adatai szerint bölceletet és jogtudományt Kolozsváron tanult. Nagyváradon papnövendék lett. 1794-ben szentelték pappá. Nagyváradhi hittanár, Bihar vármegye táblabírája, 1814-ben kanonok. 1824-ben prépost és debreceni plébános. 1827-ben erdélyi püspökké nevezték ki, egyben erdélyi főkörmányszéki tanácsos és az összes katolikus iskola főigazgatója. Nagy alapítványával tette emlékezetessé nevét, jelentős összegeket hagyott az MTA-ra, az Erdélyi Múzeumra és egyházi célokra.

Imets Fülöp Jákó (A Csíkszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság emlékkönyve. – Csíkszereda, 1908.)

SZÁZHETVENÖT ÉVE SZÜLETETT IMETS FÜLÖP JÁKÓ

Százhetvenöt éve, 1837. november 12-én született Tusnádon és száz éve, 1912. október 24-én hunyt el Gyulafehérváron Imets Fülöp Jákó tanár, csíksomlyói gimnáziumigazgató, iskolaszervező és könyvtáralapító, író, műfordító. Nagy műveltségű ember volt. Pályáját polihisztor sokoldalúság jellemezte. 1870-ben került a csíksomlyói gimnázium élére és huszonegy éven át volt az intézmény igazgatója. Ebben a korszakban nyerte el az iskola a főgimnáziumi státust. Létrehozta a gimnáziumban a meteorológiai megfigyelő állomást és a növényélettani állomást. Megszervezte a tornatanítást, megfelelő játék- és tornateret létesített, megalapította az ifjúsági önképzőkört is, kidolgozta az iskola rendszabályzatát, korszerűsítette a könyvtárat, egyházi és közéleti szerepet vállalt és számos egyesületben tevékenykedett.

A csíksomlyói kegytemplom a felújítás alatt.

HUSZONÖT ÉVE HUNYT EL HAJDÚ BÉLA LEÁNDER OFM

Huszonöt éve, 1987. október 23-án hunyt el Brassóban Hajdú Béla Leánder OFM plébános, házfőnök. Hajdú Béla Leánder 1911-ben Karcfalván született, középiskolai tanulmányait Csíkszeredában végezte. 1926-ban lépett a rendbe. A teológiát Vajdahunyadon, illetve Münchenben hallgatta. A Magyar Katolikus Lexikon adatai szerint 1933-ban szentelték pappá. Székelyudvarhely, Csíksomlyón, Kolozsvárt, Máriaradnán hítszónok és házfőnök. Csíksomlyón felújította a kegytemplomot. 1951-től Máriaradnán, 1952-től Esztelneken kényszerlakhelyes, 1957-től politikai fogoly. 1964-től Kézdiszentkereszten plébános, majd Brassóban házfőnök. Írásai a Ferences Nemzedék, Ifjúság, A Hírnök, Katolikus Világ című lapokban jelentek meg.

NOVEMBER

NOVEMBERI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Százhusz éve, 1792. november 2-án **született** Csíkszentdomokoson **Márton István** gimnáziumi tanár, szentszéki ülnök, címzetes kanonok.

Százkilencvenöt éve, 1817. november 3-án **hunyt el** Medgyesen **Borbély József Absolon** OFM tartományfőnök. Kozmásán született.

Százhatvan éve, 1852. november 7-én **született** Karcfalván **Mihály Ferenc** főjegyző, országgyűlési képviselő. Csíkszeredában hunyt el.

Nyolcvan éve, 1932. november 7-én **hunyt el** Sepsiszentgyörgyön **Eröss József** tanár, történész. Csíkszeredában született.

Százhatvanöt éve, 1847. november 8-án **született** Csíksomlyón **Bochkor Károly** jogász, egyetemi tanár, állami számviteli szakíró.

Százhatvanöt éve, 1847. (más adatok szerint 1848.) november 14-én **született** Rugonfalván **Bartha Miklós** politikai író, szónok, publicista, a csíkszeredai kerület országgyűlési képviselője.

Száznegyven éve, 1872. november 16-án **született** Székelykeresztúron **dr. Nagy Jenő** ügyvéd, csíkszentmártoni földbirtokos, a Székely Nemzeti Múzeum alelnöke.

Százöt éve, 1907. november 17-én **született** Kőrösbányán **Bányai (eredeti nevén Baumgarten) László** közíró, történész. Három évet Csíkszeredában tanított.

SZÁZHATVAN ÉVE SZÜLETETT MIHÁLY FERENC

Százhatvan éve, 1852. november 7-én született Karcfalván Mihály Ferenc főjegyző, országgyűlési képviselő. Tanulmányait Csíksomlyón és Kolozsváron végezte. 1878-tól Csík vármegyében aljegyző, 1881-től a karcfalvi kerület országgyűlési képviselője, 1884-től felcsíki fősolgabíró volt. 1896-tól megyei főjegyzőként tevékenykedett és tagja volt a megyebizottságnak. „Hivatalában pontos és előzékeny tisztviselő. A társadalmi életben minden nagyképűsködés nélkül való, önzetlen jó barát s a protekció üldözője” – írta róla Tivai Nagy Imre. Mihály Ferenc Csíkszeredában hunyt el 1904-ben.

Negyvenöt éve, 1967. november 19-én **hunyt el** Debrecenben **Ferencz Béla** újságíró. Csíksomortánban született.

Százhetvenöt éve, 1837. november 19-én **született** Tusnádon **Éltes Károly** teológiai doktor, apátkanonok és kolozsvári plébános. Csíksomlyón is tanult.

Háromszázötvenöt éve, 1657. november 20-án **hunyt el** hallerkői **Haller István** gróf, kükküllői főispán.

Száztizentöt éve, 1897. november 25-én **született** Csíkszeredában **Részegh Viktor** újságíró, szerkesztő.

Száztizentöt éve, 1897. november 26-án **született** Gyergyóbékasban **Kahána Mózes** író, költő, szerkesztő, műfordító.

Hatvan éve, 1952. november 29-én **hunyt el** Ohioiban **Kovács Athanáz Dénes** OFM csíksomlyói házfőnök, misszionárius.

Száznegyven éve, 1872. november 30-án **született** Csíksomlyón **Oláh Gusztávné Fodor Róza** festőművész.

Százhusz éve, 1892. november 30-án **hunyt el** Csátószezen **Kolonits István** bácskai származású orgonaépitő mester.

Mihály Ferenc (Magyarország és a Külföld – 1900., 4. sz.)

HÁROMSZÁZÖTVENÖT ÉVE HUNYT EL HALLER ISTVÁN GRÓF

Háromszázötvenöt éve, 1657. november 20-án hunyt el hallerkői Haller István gróf, küküllői főispán, Bethlen Gábor és I. Rákóczi György bizalmas embere, a katolicizmus védelmezője. 1643-ban újjáépítette a fehéregyházi rendházat, és ferenceseket telepített oda. Kerelószentpálon temették el. Neje, Barkóczi Anna Haller István halála után, 1659-ben hagyatékából 1050 magyar forintért a csíksomlyói templom részére orgonát vásárolt.

Haller István (Nemzeti Portrétár. - www.npg.hu)

NEGYVENÖT ÉVE HUNYT EL FERENCZ BÉLA

Negyvenöt éve, 1967. november 19-én hunyt el Debrecenben Ferencz Béla újságíró. Csíksomortánban született 1905-ben. A csíkszeredai római katolikus gimnáziumban érettségizett, majd teológiai tanulmányokat folytatott, de ezeket félbeszakítva újságírói pályára lépett. A Magyar Életrajzi Lexikon adatai szerint előbb Csíkszeredában, majd Nagyváradon működött, ahol különböző napilapokban jelentek meg írásai. Főbb művei: Csíkvármegye monográfiája a legrégebb időkől napjainkig (Csíkszereda, 1935); Gyopár a Hargitán (színmű, Brassó, 1936); Börtönélet (Nagyvárad, 1937); Székely góbságok (Csíkszereda, 1938).

Ferencz Béla (Csíkvármegye monográfiája. – Csíkszereda, 1935.)

SZÁZTIZENÖT ÉVE SZÜLETETT RÉSZEGH VIKTOR

Százötvenöt éve, 1897. november 25-én született Csíkszeredában Részegh Viktor újságíró, szerkesztő. Székelyudvarhelyen érettségizett. Az I. világháborúban az olasz fronton vesztette el fél lábát. Hazatérve elvégezte a kolozsvári gazdasági akadémiát. Tevékenyen részt vett a város művelődési életében, 1922-től a csíkszeredai ipartestület titkára, az 1920-as évek közepétől a Csíki Lapok felelős szerkesztője volt annak 1944-es megszűnéséig. Fodor Sándor író „európai rangú publicistának” tartotta. A második világháború után trafikusként tevékenykedett.

Részegh Viktor fényképe az újságíró-igazolványban
(A felvétel Részegh Domokos tulajdona.)

DECEMBER

DECEMBERI HELYTÖRTÉNETI ÉVFORDULÓK

Kilencvenöt éve, 1917. december 1-jén **született** Kolozsváron **Angi Alajos Csaba** OFM tanár, plébános, a csíksomlyói tanítóképző tanára.

Százhuszonöt éve, 1887. december 7-én **született** Aradon **dr. Pitner Árpád** csíkszeredai törvényszéki jegyző, vezető járásbíró, alispán.

Százharmincöt éve, 1877. december 8-án **hunyt el** Mönostorszegen **Biró Sándor** református lelkész, az 1848-49-es forradalom idején Csíksomlyón kiadott Hadi Lap szerkesztője.

Harminc éve, 1982. december 8-án **hunyt el** Kolozsváron **Kelemen Béla** nyelvész, szótáríró. Kozmáson született.

Kilencvenöt éve, 1917. december 9-én **született** Gyimesbükön **Antal György** zenepedagógus, karnagy, igazgató, a Zeneművészeti Főiskola Pécsi Tagozatának volt igazgatója, Liszt-díjas karnagy.

Százhatvan éve, 1852. december 12-én **született** Kézdivásárhelyen **Tódor József (Ujfalusy)** teológiai doktor, gyulafe-

hérvári kanonok, országgyűlési képviselő a karcfalvi kertületben. A gimnáziumot részben Csíksomlyón végezte.

Kilencven éve, 1922. december 19-én **hunyt el** Budapesten **dr. Kozma Dénes** mezőgazdász, kémikus. Középkiskolai tanulmányait Csíksomlyón végezte.

Százöt év, 1902. december 23-án **született** Csíkmenaságon **Ferencz Gyárfás** újságíró.

Negyven éve, 1972. december 29-én **hunyt el** Budapesten **Willer József** köztisztviselő, politikus, lapszerkesztő, muzsikus, Csík megye parlamenti képviselője.

Százöt év, 1902. december 29-én **született** Csíktaplocán **Mihály László Barna** költő, író, újságíró.

Százharmincöt éve, 1877. december 31-én **született** Csíkszentmártonban **Pozsonyi Gáborné Dobay Zelma** lapszerkesztő.

Csíksomlyói tanítóképzősök 1947-ben. Középen tanáraik: Petres Kálmán, Sturek Emil, páter Angi Csaba (A felvétel Molnár Mária tulajdona.)

KILENCVENÖT ÉVE SZÜLETETT ANGI ALAJOS CSABA OFM

Kilencvenöt éve, 1917. december 1-jén született Kolozsváron Angi Alajos Csaba OFM tanár, plébános, a csíksomlyói tanítóképző tanára. A gimnáziumot Kolozsváron végezte, Medgyesen lépett a rendbe, ezt követően Csíksomlyón és Vajdahunyadon tanult. 1941-ben Gyulafehérváron szentelték pappá. 1946–1948 között a csíksomlyói tanítóképző tanára volt. 1951-ben Máriaradnára internálták, majd Désen kényszerlakhelyes, helyettes házfőnök. 1961-ben letartóztatták, hazaárulás vádjával hét évre elítélték. 1964-ben közkegyelemmel szabadult. Zsibón hunyt el 1974-ben, Kolozsváron temették el.

Pitner Árpád és felesége 1935-ben (A felvétel Gál Bence tulajdona.)

A gyulafehérvári székesegyház

Az Országos Magyar Párt választási jelét népszerűsítő illusztráció (Csíki Lapok, 1928. december 8.)

SZÁZHUSZONÖT ÉVE SZÜLETETT DR. PITNER ÁRPÁD

Százhuszonöt éve, 1887. december 7-én született Aradon dr. Pitner Árpád. Középiskolát Zilahon és Besztercebányán, jogot a kolozsvári tudományegyetemen végzett. Csíkszeredában törvényszéki jegyző, majd tartalékos tisztt az első világháborúban. Az Erdélyi Monográfia adatai szerint 1925–1929 között Csíkszeredában vezető járásbíró. 1930–1931-ben alispán. 1931-ben Csík megye szenátorjelöltje. A Magyar Párt megyei tagozatának vezetőségi tagja. Az első Székely Fakitermelő Szövetkezet megalapítója, az EKE Csíkszéki szakosztályának választmányi tagja volt. 1944 után Magyarországon élt. 1964. március 29-én hunyt el Sopronban.

SZÁZHATVAN ÉVE SZÜLETETT TÓDOR JÓZSEF

Százhatvan éve, 1852. december 12-én született Kézdivásárhelyen Tódor József (Ujfalusy) teológiai doktor, gyulafehérvári kanonok. A gimnáziumot részben Csíksomlyón végezte. 1875-ben szentelték pappá. 1877-től Gyulafehérváron tanár, szentszéki jegyző, szentszéki ülnök, egyházmegyei könyvtárőr, papnevelőintézeti rektor és székesegyházi kanonok. 1892-től a karcfalvi választókerület szabadelvű párti képviselője és a közoktatásügyi bizottság tagja. Alelnöke volt az erdélyi római katolikus irodalmi társulatnak, felelős szerkesztője a Közművelődés című lapnak. 1903-ban jelent meg fő műve A gyulafehérvári székesegyház alapításának 900-ik évfordulója alkalmából címmel. 1909-ben hunyt el.

NEGYVEN ÉVE HUNYT EL WILLER JÓZSEF

Negyven éve, 1972. december 29-én hunyt el Budapesten Willer József köztisztviselő, politikus, lapszerkesztő, muzsikás, Csík megye parlamenti képviselője. Willer József 1884-ben Kecskeméten született, de élete nagy részét Lugoson töltötte, ahol városi tisztviselő, helyettes polgármester, a Lugosi Magyar Dal- és Zeneegylet karnagya volt. 1925-től a Brassói Lapok munkatársa, az 1926-os, 1927-es és 1928-as választásokon Csík megye képviselőjelöltje. Bukarestben az Országos Magyar Párt irodájának vezetője, a Magyar Kisebbség egyik szerkesztője volt. Sírja a lugosi római katolikus temetőben található.

CSÍKSZEREDA MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEI

CSÍKSZEREDA ÖNKORMÁNYZATI SZÍNHÁZA

530102 Csíkszereda
Temesvári sgt. 6. sz.
Tel.: +40 266 310 670
E-mail: titkarsag@csikijatekszin.ro
www.csikijatekszin.ro

HARGITA NEMZETI SZÉKELY NÉPI EGYÜTTES

530102 Csíkszereda
Temesvári sgt. 6. sz.
Tel./fax: +40 266 371 362
E-mail: office@hargitatanc.ro
www.hargitatanc.ro

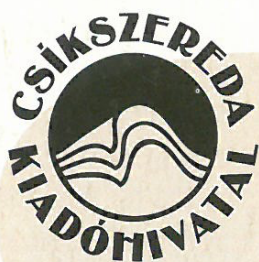
CSÍKI SZÉKELY MŰZEUM MIKÓ-VÁR

530132 Csíkszereda, Vár tér 2. sz.
Tel.: +40 266 372 024
Fax: +40 266 311 727
E-mail: info@csikimuzeum.ro
www.csikimuzeum.ro

CSÍK-INFO – TURISZTIKAI INFORMÁCIÓS IRODA

530132 Csíkszereda
Vár tér 1. sz.
Tel./fax: +40 266 317 007
E-mail: csikinfo@szereda.ro
www.szereda.ro

CSÍKSZEREDA KIADÓHIVATAL

Csíkszereda Polgármesteri Hivatala
Csíkszereda, Vár tér 1. sz.
Tel.: +40 266 371 464
E-mail: varoshaza@szereda.ro

CSÍKI SPORTEGYLET

Csíkszeredai Sportcsarnok
Csíkszereda, Stadion u. sz. n.
Tel.: +40 751 101 229